

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

association suédoise
de linguistique appliquée

ASLA-SYMPOSIET 2020

THE ASLA SYMPOSIUM 2020

Abstraktsamling

Book of Abstracts

FÖRORD/PREFACE

Organizing committee

Stina Ericsson (ordförande/chair)

Anja Allwood

Inga-Lill Grahm

Camilla Grönvall Fransson

Per Holmberg

Susanna Karlsson

Sanna Kraft

Benjamin Lyngfelt

Tommaso Milani

Charlotta Olvegård

Malin Petzell

Tove Rosendal

VETENSKAPLIG KOMMITTÉ/ SCIENTIFIC COMMITTEE

Theres Bellander	<i>Stockholms universitet</i>
Anders Björkvall	<i>Örebro universitet</i>
Mona Blåsjo	<i>Stockholms universitet</i>
Kristina Danielsson	<i>Linnéuniversitetet</i>
Birgitta Ljung Egeland	<i>Karlstads universitet</i>
Marie Flinkfeldt	<i>Uppsala universitet</i>
Fanny Forsberg Lundell	<i>Stockholms universitet</i>
Natalia Ganuza	<i>Uppsala universitet</i>
Johan Gross	<i>Högskolan Väst</i>
Camilla Grönvall Fransson	<i>Göteborgs universitet</i>
Anna Gustafsson	<i>Lunds universitet</i>
Christina Hedman	<i>Stockholms universitet</i>
Sofie Henricson	<i>Åbo Akademi</i>
Martina Huhtamäki	<i>Helsingfors universitet</i>
Päivi Juvonen	<i>Linnéuniversitetet</i>
Gunhild Kvåle	<i>Universitetet i Agder</i>
Mats Landqvist	<i>Södertörns högskola</i>
Lena Lind Palicki	<i>Stockholms universitet</i>
Camilla Lindholm	<i>Tammerfors universitet</i>
Jan Lindström	<i>Helsingfors universitet</i>
Ali Reza Majlesi	<i>Stockholms universitet</i>
Karin Milles	<i>Södertörns högskola</i>
Nigel Musk	<i>Linköpings universitet</i>
Marie Nelson	<i>Stockholms universitet</i>
Zoe Nikolaidou	<i>Södertörns högskola</i>
Mikael Nordenfors	<i>Göteborgs universitet</i>
Catrin Norrby	<i>Stockholms universitet</i>
Leigh Oakes	<i>Queen Mary University of London</i>
Åsa Palviainen	<i>Jyväskylän yliopisto</i>
Ann-Christin Randahl	<i>Göteborgs universitet</i>

Erica Sandlund	<i>Karlstads universitet</i>
Susan Sayehli	<i>Stockholms universitet</i>
Angelica Simonsson	<i>Göteborgs universitet</i>
Astrid Skoglund	<i>Linnéuniversitetet</i>
Boglárka Straszer	<i>Högskolan Dalarna</i>
Pia Sundqvist	<i>Universitetet i Oslo</i>
Bente Ailin Svendsen	<i>Universitetet i Oslo</i>
Susanne Tienken	<i>Stockholms universitet</i>
Sofia Tingsell	<i>Institutet för språk och folkminnen</i>
Christian Waldmann	<i>Linnéuniversitetet</i>
Åsa Wedin	<i>Högskolan Dalarna</i>
Marie Wejrums	<i>Karlstads universitet</i>
Jonathan White	<i>Högskolan Dalarna</i>
Camilla Wide	<i>Turun yliopisto</i>
Elisabeth Zetterholm	<i>Linköpings universitet</i>

VÅRA SPONSORER/OUR SPONSORS

Letterstedska föreningen, Svenska Akademien och Institutionen för svenska språket och Institutionen för språk och litteraturer vid Göteborgs universitet.

Letterstedska föreningen, The Swedish Academy, and the Department of Swedish and the Department of Languages and Literatures at the University of Gothenburg.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING/ TABLE OF CONTENTS

Plenarföredrag/Keynote lectures	7
Föredrag/Papers	11
Paneler/Panel sessions	62

PLENARFÖREDRAG/KEYNOTE LECTURES

Språkliga hierarkier i Göteborg: en intersektionell och jämförande analys av sverigefinskans och somaliskans synlighet och status

Maria Löfdahl & Johan Järlehed

(Institutet för språk och folkminnen & Göteborgs universitet)

Alla samhällen är hierarkiskt organiserade och för att förstå hierarkin på en språkligt mångfaldig plats måste vi undersöka hur denna hierarki skapas och reproduceras i en komplex väv av sociala, ekonomiska, religiösa och politiska strukturer.

Utifrån ett större projekt om språk, segregation och rörlighet i Göteborg ska vi i denna presentation diskutera sverigefinskans och somaliskans roll i den lokala och platsspecifika hierarkin. Sverigefinskan var länge det största minoritetsspråket i Göteborg, men det har liten synlighet och hade länge relativt låg status. Somaliskan som är ett nyare minoritetsspråk i Göteborg har låg social status men präglas av en större synlighet. Idag har sverigefinskan högre rumslig och social mobilitet i Göteborg än för tjugo år sedan, medan somaliskan präglas av lägre lokal sådan (även om språket är mer spritt globalt).

Hur kan vi förklara skillnaderna? Vad gör ett språk synligt på en plats? Hur påverkar det talarnas mobilitet genom rummet och samhället? Vi menar att frågorna inte kan besvaras utan att ta hänsyn till platsens historia och de historiska och nutida talares kroppar som bebor denna plats. Den hierarkiska strukturen gör att vissa talare formar platsen mer än andra. Med avstamp i statistik, visuella observationer och intervjuer diskuterar vi dessa frågor utifrån ett intersektionellt perspektiv som tar hänsyn till komplexa samspel mellan vithet, klass, religion och genus. Vi diskuterar också etiska och politiska problem med att etablera en sådan hierarki.

Myndigheten som grindvakt, forskarens dilemman och forskningens roll i samhället

Hanna Sofia Rehnberg & Zoe Nikolaidou

(Södertörns högskola)

I detta föredrag kommer vi att tala om forskningens roll i samhället. Vi utgår från erfarenheter som vi gjort inom ramen för vårt pågående forskningsprojekt om asylintervjuer. Migrationsverket talar i detta sammanhang om *asylutredning* – asylsökande som vi intervjuat kallar det *förhör*. Vad det handlar om är intervjuer som Migrationsverkets representanter gör med asylsökande inom ramen för asylprocessen. Det rör sig om extremt komplexa kommunikationssituationer där tre eller fyra parter är engagerade i att gemensamt – på minst två språk – skapa den berättelse som ska komma att tillskrivas den asylsökande och ligga till grund för ansökan.

Asylintervjun är avgörande för de individer som söker skydd i Sverige, och den fyller också en samhällsfunktion. Men det saknas fortfarande forskning om asylintervjun som kommunikationssituation och de kommunikativa svårigheterna nedtonas ofta, särskilt i praktiken. Denna forskningslucka vill vi bidra till att fylla med vårt projekt. Men vi har haft stora svårigheter att samla in material. I föredraget berättar vi om svårigheter som vi upplevt relaterade till access, samtycke och etik och vi reflekterar över hur det har påverkat oss som forskare. Vi diskuterar också vad det innebär att forskare utestängs så att forskning inte kan bedrivas inom komplexa, känsliga och viktiga samhällsområden. Vilken roll vill vi forskare att forskningen ska spela – och vad kan vi göra för att nå dit?

Forebygging av forståelsesproblemer i samtaler med andrespråksbrukere

Jan Svennevig

(Universitetet i Oslo)

Førstespråksbrukere vil som oftest tilpasse språkbruken sin til hva de oppfatter som det språklige nivået til samtalepartnere som snakker et andrespråk. De vil søke å foregripe og avverge problemer knyttet til slike ting som vanskelige ord og komplekse syntaktiske strukturer. Dette innlegget beskriver nærmere noen slike strategier, basert på samtaleanalyse av videofilmede samtaler i ulike institusjonelle sammenhenger. Det gjelder særlig slike ting som omformulering av ytringer, oppdeling av kompleks informasjon i mindre biter og innskutte forklaringer. Innlegget presenterer også et eksperiment vi gjorde for å forsøke å teste om slike forebyggingsstrategier faktisk fører til bedre forståelse. Og det slutter i min pågående forskning om hvordan politietterforskere søker å sikre at mistenkte i avhør forstår sine rettigheter.

FÖREDRAG/PAPERS

Conceptualizations of grammar teaching as a means for revitalizing Swedish research on L1 grammar education

Agnes Andersson

Luleå tekniska universitet

At present, Swedish law requires that teaching rest upon science and proven experience. These demands, conjoined with the fact that Swedish research on L1 grammar education is scarce, renders a vitalization of the field important. This paper seeks to do so by examining international research in relation to existing Swedish research.

This paper accounts for a systematic literature review (Gough, Oliver & Thomas, 2017; EPPI-Centre, 2006) of peer-reviewed studies from English language international journals, concerning L1 grammar education published between 1999 and 2019. The aim of the review is to identify conceptualizations of grammar teaching in L1 education and, thus, offer guidance to future Swedish research on grammar education. The articles (n=33) are thematically analyzed in search for patterns within the field.

Preliminary findings reveal that the prominent theoretical perspectives on grammar teaching are the descriptive, rhetorical and contextual, where grammar is conceived as a meaning making resource that fosters metalinguistic knowledge. Also, findings indicate that verbalized metalinguistic activity and procedural activity in the writing process are closely connected. Furthermore, teachers' conceptualizations of grammar are mainly prescriptive, hence, studies stress the importance of cooperation between teachers and linguists.

Finally, findings indicate that Swedish research tends to focus on whether or not grammar should be taught, whereas international research rather seeks to identify what poses as the key foundation of grammar education, namely metalinguistic activity. Drawing upon the results, recommendations for Swedish research include a shift in focus in order to explore other aspects of L1 grammar education.

References

- Gough, D., Oliver, S. & Thomas, J. (red.) (2017). *An introduction to systematic reviews*. (2nd edition). Los Angeles: SAGE.
- Evidence for Policy and Practice Information and Co-ordinating Centre* (EPPI-Centre). (2006). EPPI-Centre methods for conducting systematic reviews. London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education, University of London.

Developing a C-test for young learners of foreign languages at the A1-A2 level in Sweden.

Methodological considerations.

Camilla Bardel¹, Susan Sayehli¹ & Malin Ågren²

Stockholms universitet¹ & Lunds universitet²

The aim of this paper is to report on the implementation of a C-test designed for beginner levels of languages studied after English in Swedish compulsory school (French, German and Spanish). The test was one of several proficiency measures used in a research project on the relationship between pedagogical and individual factors and language outcomes of young language learners (Granfeldt et al. 2019). Despite the plethora of C-tests discussed in the literature (Grotjahn 2016, Norris 2018), no comparable C-tests for the three languages were available. The paper discusses methodological considerations regarding all steps of development of the test, which was designed for 15-year-olds at the A1-A2 levels of the CEFR, the current Swedish syllabuses for languages being linked to this framework. Due to the basic level of the targeted learners, some deviations from the canonical C-test were required, e.g., re the number of truncated words (Grotjahn 1987). A text with a fair level of difficulty was chosen (Klein-Bradley 1997), the topic of which covered domains of the A1-A2 levels. Word frequency and thematic vocabulary were considered in order to meet the intended levels of attainment of the targeted learners. Morpho-syntactic differences between the three languages were compensated for. 144 participants, who had studied the specific language for 2-3 years, took the test. Solution rate, scores distribution and test taker feedback indicated that the test did a good job (Dörnyei & Katona 1992), although areas of improvement were identified. A discussion of the ecological validity of the test concludes the paper.

References

- Dörnyei, Z. & Katona, L. 1992. Validation of the C-test amongst Hungarian EFL learners. *Language Testing* 9(2), 187-206.
- Granfeldt, J., Bardel, C., Erickson, G., Sayehli, S., Ågren, M. & Österberg, R., 2019. Learning, teaching and assessment of second foreign languages in school contexts. *Apples - Journal of Applied Language Studies* 13(1), 1-5
- Grotjahn, R. 1987. How to construct and evaluate a C-Test: a discussion of some problems and some statistical analysis. In Grotjahn, R., Klein-Bradley, C. & Stevenson, D.K., (eds.), *Taking their measure: the validity and validation of language tests*, Bochum: Brockmeyer, 219-53.
- Grotjahn, R. 2016. *The electronic C-test bibliography: version 2016* (last update February, 9 2016). Available at <http://www.C-test.de>.
- Klein-Bradley, C. 1997. C-test in the context of reduced redundancy testing: an appraisal. *Language Testing* 14(1), 47-84.
- Norris, J.M. 2018. *Developing C-tests for estimating proficiency in foreign language research*. Frankfurt: Peter Lang.

The dynamic relationship between out-of-class language usage and proficiency

Andreas Bengtsson

Stockholms universitet

Language learners often say they became good at a language by engaging in target language activities, such as watching TV, listening to music, or playing games outside of the classroom. Even though several studies have shown that there are interactions between out-of-class language usage and target language proficiency, these interactions are not always the same, even when the studies investigate the same type of activity. For instance, gaming often correlates positively with different measures of language proficiency (see e.g. Sundqvist & Sylvén, 2016), but it seems like it can also correlate negatively (Muñoz, in press). One possible explanation is that the interactions between out-of-class language usage and proficiency could be dynamic, meaning that the exact nature of these interactions is dependent on a language user's proficiency level.

This talk will present part of an on-going investigation of adult learners of Japanese, studying at university in Sweden. Self-reported quantitative data about out-of-class language usage and three measures of Japanese language proficiency (self-evaluations, a cloze test, and grades) were gathered from learners from different proficiency levels, ranging from beginner to advanced learners. In addition, longitudinal data were gathered for some of the participants, showing changes over time. The preliminary results suggest that the interactions between engagement in specific types of activities and language proficiency are different depending on the proficiency level of the language learner, and that these interactions change over time as language learners become more proficient.

References

- Muñoz, C. (in press) Boys like games and girls like movies. Age and gender differences in out-of- school contact with English. *RESLA*.
- Sundqvist, P., & Sylvén, L. K. (2016). *Extramural English in teaching and learning: From theory and research to practice*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

"The thesis is non-existent". Samtal om och respons på kamraters texter

Jessica Berggren

Stockholms universitet

Den här presentationen bygger på en studie där elever i engelska i årskurs åtta samtalar om kamraters texter och tillsammans formulerar skriftlig återkoppling. Syftet är att ge en bild av eleverna som kamratbedömare genom att jämföra det muntliga samtalet om texterna med den skriftliga återkopplingen.

I studien, som genomfördes under en termin, jobbar eleverna under tre arbetsområden med att skriva olika typer av texter. De tränas också i att ge formativ återkoppling och under en lektion per område läser och kommenterar de kamraters texter i så kallade konsensusgrupper (Rollinson, 2005). Datainsamling skedde med videoinspelningar av tre konsensusgrupper och deras skriftliga kommentarer. Samtalen kodades som *non-reflective* eller *reflective*, där det sistnämnda till exempel karaktäriseras av explicit utvärdering, utforskande förhållningssätt eller motiveringar (Higgins, Flower, & Petraglia, 1992; Neumann & McDonough, 2015). De skriftliga kommentarerna kategoriserades enligt deras formativa information, dvs beskrivningar av problemen och förslag på lösningar (jfr Min, 2005).

Det finns stor variation mellan grupperna och arbetsområdena när det gäller reflekterande samtal och kommentarernas formativa innehåll. Preliminära resultat visar att flera av sakerna som eleverna samtalade om i relation till texterna inte överfördes till de skriftliga kommentarerna. Detta gäller både hela ämnen och formativ information i ämnen som lyftes i återkopplingen. Generellt prioriterade grupperna att formulera skriftlig återkoppling om de delar av texterna som de ansåg behövde förbättras. Det finns också exempel som visar att eleverna medvetet valde att inte ge respons på vissa delar som de ansåg mindre betydelsefulla.

Referenser

- Higgins, L., Flower, L., & Petraglia, J. (1992). Planning text together. The role of critical reflection in student collaboration. *Written Communication*, 9, 48–94.
- Min, H-T. (2005). Training students to become successful peer reviewers. *System*, 33, 293–308.
- Neumann, H., & McDonough, K. (2015). Exploring student interaction during collaborative prewriting discussions and its relationship to L2 writing. *Journal of Second Language Writing*, 27, 84–104.
- Rollinson, P. (2005). Using peer feedback in the ESL writing class. *ELT Journal*, 59, 23–30.

Identitet i Norrbottniska elevers språkbiografier

Theres Brännmark

Luleå tekniska universitet

Som lokal kontext är Norrbotten flerspråkigt med svenska som officiellt språk, genom migrationsspråk och de historiskt och geografiskt knutna och politiskt erkända minoritetsspråken finska, meänkieli och samiska. Den här presentationen lyfter fram resultatet av en studie där elevers språkbiografier används för att belysa individuella perspektiv på språk i det dagliga livet, erfarenheter, attityder och konstruktion av språkidentitet (Busch 2015). Studiens syfte är att undersöka Norrbottniska grundskoleelevers språkbiografier för att få kontextförankrad kunskap om individuella erfarenheter av språk i och utanför skolan och generera narrativ om språklig identitet.

Betydelsen av språk som resurs för att konstruera och uttrycka identitet betonats av många forskare (exv. Kramsch 2009; Ridanpää 2018). Tidigare forskning visar också hur individer använder olika språkliga resurser när de navigerar i olika kontexter (García 2009), oavsett språk som talas i hemmet (Wedin 2016). Teoretiskt ansluter studien sig till det sociolingvistiska paradigmet som frångår synen på språk som autonoma, separerbara enheter och istället antar ett holistiskt perspektiv på språkförmåga (García 2009), där språkrepertoarer är ett unikt resultat i en persons språkbiografi (Blomaert & Backus 2013).

Analysen av språkbiografierna (Busch 2018) kretsar inte bara kring hur eleverna subjektivt beskriver språklig erfarenhet utan fokus riktas mot hur de uppfattar gränser mellan språk, positionerar sig själva och upplever behov av att positionera sig i relation till kontext.

Preliminära iakttagelser visar att eleverna lever i en vardag där språklig mångfald är ett naturligt inslag och där de själva använder språk med olika syften och i relation till olika kontexter och därigenom positionerar identitet. Resultatet visar också på en diskrepans mellan språk i skolan och språk utanför skolan. Utifrån resultaten diskuteras hur skolan kan bli en arena för- och skapa positiva konnotationer till språklig identitetsinvestering.

Referenser

- Blomaert, J & Backus, AD (2013). Superdiverse repertoires and the individual. I: de Saint Georges, I & Weber, JJ (red.). *Multilingualism and Multimodality: Current Challenges for Educational Studies* 11-32. Rotterdam: Sense Publishers
- Busch, B (2015). Expanding the Notion of the Linguistic Repertoire: On the Concept of *Spracherleben*—The Lived Experience of Language. *Applied Linguistics* 38 (3): s. 340–358
- Busch, B (2018). The language portrait in multilingualism research: Theoretical and methodological considerations. *Working Papers in Urban Language Literacies*, Paper 236.
- García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: A global perspective*. Malden, MA: Blackwell/Wiley
- Kramsch, C (2009). *The Multilingual Subject*. Oxford: Oxford University Press.
- Ridanpää, J. (2018) Why save a minority language? Meänkieli and rationales of language revitalization. *Fennia* 196(2) 187–203
- Wedin, Åsa (2016). Flerspråkighet och identitetsutveckling. Skolutveckling som policy och praktik. I: Ljung Egeland, B, Olin Scheller, C, Tanner, M & Tengberg, M (red.). *Tolfta nationella konferensen*

i svenska med didaktisk inriktning, Karlstad 24-25 nov, 2016. Karlstad: Centrum för språk- och litteraturredaktik vid Karlstads universitet.

”... jag vill att vi väntar med den diskussionen ...”

Terminolog och ämnesexperter i samarbete

Ylva Byrman & Andreas Nord

Göteborgs universitet & Uppsala universitet

Vissa svenska myndigheter har anställda terminologer, som ansvarar för att utveckla terminologin inom myndighetens område. Ofta sker arbetet i projektform, där terminologen leder en arbetsgrupp experter med olika ämneskunskaper. Terminologen har här en projektledarroll – hen ska planera och leda projektet och de möten som ingår i det – men också en expertroll genom att hen utifrån sin terminologiska expertis ska (om)forma deltagarnas kunskapsbidrag till välfungerande termer och definitioner.

Vårt material utgörs av ett arbetsmöte tidigt i ett sådant terminologiprojekt, med målet utarbeta en definition av termen hjälpmedel inom vård och omsorg. Projektet innefattar flera möten och följer en standardiserad arbetsgång, där vissa moment ska göras i viss ordning.

Exempelvis ska arbetet inledas med en inventering och avslutas med remissrundor.

Vi utforskar genom samtalsanalys hur terminologen hanterar de medverkande experternas kunskapsbidrag för att leda arbetet mot ett konstruktivt resultat. Analysen belyser komplexiteten i kunskapshanteringen och hur terminologen behöver hantera att deltagarna, trots en i grunden lojal hållning, har svårt att navigera både i den terminologiska begreppsapparaten och i förståelsen av själva arbetsprocessens moment. Bl.a. visar resultaten hur terminologen återkommande behöver hantera kunskapsbidrag som är relevanta för projektet i stort men kommer i fel fas i arbetsgången och därigenom stör det pågående arbetsmomentet. Avbrotten hanteras genom att terminologen först omformulerar kunskapsbidraget med hjälp av den terminologiska begreppsapparaten (dvs. med ord som term, begrepp eller särdrag) för att bekräfta bidragets relevans, för att därefter stänga topiken med en kommentar som ”jag vill att vi väntar med den diskussionen” eller ”vi återkommer till den frågan”.

Visuellt samtal mellan icke-hörande och icke-döva personer i tokyo

Mio Cibulka & Hannah Espenlaub

Lunds universitet & SHOXXX BOXXX

Den här forskningen belyser samtal som uppstår i vardagliga sammanhang (t.ex. vid beställning på restaurant eller i affärerna) mellan icke-hörande, icke-talspråkiga personer och icke-döva, icke-teckenspråkiga personer i Tokyo. Personerna samtalar med överlappande visuella resurser som t.ex. rörelser av mun, händer, huvud, kroppen; blickar; artefakter som menyer. Det är uteslutande tajmingen på denna rörelse som utgör både gränserna och innebörden av en turn-at-talk. Data består av videoinspelningar av vardagliga samtal och intervjuer med dom icke-hörande, icke-talspråkiga samarbetspartners.

Frågor som ställs är:

- (1) hur fungerar samtal som är varken talspråkigt eller teckenspråkigt?
- (2) var går gränsen mellan språk och icke-språk?
- (3) var går gränsen mellan samtal och andra kroppsrörelser som t.ex. att gå in i ett café och sätta sig?

Denna forskning är viktig inte bara för icke-akademiska sammanhang där förståelse och kunskap om visuellt samtal (i synnerhet med tanke på icke-hörande personer) brister, utan även inom lingvistik: lingvistisk forskning utgår i stort sett ifrån ståndpunkten att (1) samtal för det mesta består av språk och att (2) språk för det mesta är antingen talat eller skrivet.

Ordförråd hos elever i en mångkulturell grundskola, åk 2 och 5

Christine Cox Eriksson & Gertrud Edquist

Högskolan Dalarna & Rättviks kommun

Kunskaper om ord är en mycket viktig förutsättning för att utveckla en god läs- och skrivförmåga. Med det växande antalet flerspråkiga elever i svenska skolor utmanas dagens lärare i sin uppgift att se till att alla elever får ett gott ordförråd. Presentationen rapporterar resultat från första året i ett projekt som syftar till att beskriva och försöka förklara variationen i ordförrådsutvecklingen hos elever i en mångkulturell skola. Syftet är också att, tillsammans med lärarna, arbeta fram ordförrådsstimulerande arbetssätt som gynnar alla elever, oavsett språklig bakgrund. Projektet har en teoretisk utgångspunkt i ett fördjupat resonemang kring begreppen bredd och djup i ordinläring (Hadley & Dickinson, 2018; Read, 2004; Schmidt, 2014). Deltagare i projektet är, förutom forskarna, 92 elever i åk 2 och 5, samt deras klasslärare, SVA lärare och modersmålslärare. I projektet ingår kartläggning av elevernas ordförråd huvudsakligen på svenska, två workshops med lärare och annan personal på skolan, samt en begränsad uppföljning av ordförrådet ett år senare. Kartläggningen har utförts med en globalbedömning av elevernas språkliga förmåga på svenska och modersmålet, bedömningar om skolordförråd, ordförståelse, associationsförmåga, samt orddefinitions- och benämningstest. Preliminär analys av testerna visar att faktorer såsom elevernas ålder, språklig bakgrund och antal år i Sverige spelar en avgörande roll i deras ordförrådsutveckling. Innehållet i den första workshopen med skolpersonal kommer också att beskrivas i presentationen. Projektet bidrar med viktig kunskap om ordförrådsutveckling i en skola med hög andel flerspråkiga elever. Det gör att dessa resultat är av intresse för både forskare, lärare och skolläda-

Referenser

- Hadley, E. B., & Dickinson, D. K. (2018). Measuring young children's word knowledge: A conceptual review. *Journal of Early Childhood Literacy*, 1-29. doi:10.1177/1468798417753713
- Read, J. (2004). Plumbing the depths: How should the construct of vocabulary knowledge be defined? I: P. Bogaards & B. Laufer (red.), *Vocabulary in a second language: Selection, acquisition and testing*, (209-227). Amsterdam: John Benjamins.
- Schmitt, N. (2014). Size and depth of vocabulary knowledge: What the research shows. *Language Learning*, 64(4), 913-951.

"En gräns är en plats där strid utkämpas" – Språkliga gränsdragningspraktiker i svensk migrationsrelaterad samtidslitteratur

Natalia Ganuza & Maria Rydell

Uppsala universitet & Högskolan Dalarna

Denna presentation bygger på material från en pågående studie av fiktiva och autofiktiva skildringar av språkets roll i olika typer av gränsdragningspraktiker. Exempelen hämtas från en korpus som inkluderar exempel från ett 50-tal samtida skönlitterära svenska verk (företrädesvis romaner, men även några exempel på poesi, drama och självbiografier, jfr Hübinette 2019) som skildrar flerspråkiga karaktärers livserfarenheter.

Analyserna visar att karaktärernas språkliga repertoarer och deras upplevelser och känslor kopplade till språkliga erfarenheter framförallt synliggörs, skildras och gestaltas vid tillfällen när karaktärerna förflyttar sig i tid och rum: från/till Sverige, från förort till innerstad, i kontakten med och i övergången mellan olika utbildningsinstitutioner, i generationsöverskridande samtal och för att indexera sociala kategorier som "svensk" och "icke-svensk". I analyserna uppmärksammar vi de språkliga grepp som författarna använder för att skildra språkliga och sociala gränsöverskridanden och hur de skildrar de känslor av främlingskap, själv censur, inkludering och exkludering som ofta uppstår i samband med dessa överskridanden (jfr Busch 2017). Vi fokuserar särskilt på hur språket porträtteras som ett medel som ger eller förhindrar tillträdet till olika sociala rum och hur uppfattningar om språk villkorar karaktärernas mobilitet.

I litteraturen skapas och återskapas gemensamma bilder av samtiden. De litterära exemplen i den här studien kan därför bidra till att synliggöra dominerande ideologier om språk i samhället. I viss mån erbjuder litteraturen även utrymme att formulera motstånd mot språkliga gränsdragningar. I studien analyserar vi hur motståndet tar sig uttryck, innehållsligt såväl som estetiskt.

Referenser

- Busch, B. 2017. Expanding the notion of the linguistic repertoire: On the concept of *Spracherleben* – The lived experience of language. *Applied Linguistics* 38 (3), 340–358.
- Hübinette, T. 2019. *Att skriva om svenskheten. Studier i de svenska rasrelationerna speglade genom den icke-vita svenska litteraturen*. Malmö: Arax Förlag.

Investigating the effect of monolingual, bilingual and multilingual language teaching conditions on vocabulary learning in English classrooms in Sweden

Henrik Gyllstad¹, Pia Sundqvist², Marie Källkvist¹ & Erica Sandlund³

Lunds universitet¹, Universitetet i Oslo² & Karlstads universitet³

Although research indicates cognitive (Wu et al., 2013) and social (Cummins, 2017) benefits of drawing on students' whole language repertoires, and vocabulary experts emphasizing the merit of using L1s to establish initial form-meaning mapping (Schmitt, 2008), classroom-based research on what teaching/learning practices may be effective in multilingual classrooms is scarce.

We present results from an intervention comparing the effects on vocabulary learning of three week-long teaching/learning conditions: English Only (EO); English and Swedish (E&S); and English, Swedish and any Other language(s) (E&S&O) that learners know. Participants are learners (age 15-16) in six intact classes.

Teaching materials for each of the three conditions comprised (1) a text, including 12 controlled and piloted English target words, (2) vocabulary exercises and (3) vocabulary lists covering the target words, the latter being either EO, E&S, or E&S&O. We used a counter-balanced, within-subject design, featuring pretest–3 x treatment–immediate posttest– delayed posttest. The vocabulary test format targeted meaning recall knowledge at all test times, with answers in any language allowed. Learners were instructed to follow the imposed condition each week.

Gain score analyses (ANOVAs) of three classes showed that all performed better in the E&S condition, irrespective what week this treatment condition took place. Thus, learning English vocabulary with Swedish translation equivalents yielded higher gain scores for all classes. We will present results for all six classes (Total $N = c. 120$), and factors such as language proficiency, language dominance, preferred teaching/learning approach, and perceived learning will be incorporated as covariates in the analysis.

References

- Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Schmitt, N. (2008). Review article: Instructed Second Language Vocabulary Learning. *Language Teaching Research*, 12, 329–363.
- Wu, Y. J., Cristino, F., Leek, C., & Thierry, G. (2013). Non-selective lexical access in bilinguals is spontaneous and independent of input monitoring: Evidence from eye tracking. *Cognition*, 129, 418–425.

Det kommunala tjänsteutlåtandet som genre: Form och funktion hos en central förvaltningsgenre.

Karin Helgesson & Andreas Nord

Göteborgs universitet & Uppsala universitet

I den lokala demokratiska förvaltningen är *tjänsteutlåtandet* (ibland benämnt *tjänsteskrivelse*) den kanske mest centrala genren (eller eventuellt: genrefamiljen). Detta står som en sammanfattande beteckning för texter med funktionen att dokumentera en bedömning eller utredning utförd av en eller flera tjänstemän. I allmänhet ingår även ett beslutsförslag utifrån utredningen. Texten är således avsedd att utgöra hela eller en del av underlag i beredningen av ett ärende för en politisk nämnd, och textens funktion blir alltså att ge fakta som grundar för det politiska beslutet. Dess primära mottagare blir alltså (fritids)politiker med högst varierande vana av utredande politiska texter.

I den språkvetenskapliga forskningen om myndighetskommunikation har interna genrer knappt alls blivit undersökta (Nord, 2017, s. 14–16), trots att dessa på många sätt är lika viktiga som texter för externa mottagare. T.ex. är interna texter vända till politiker väsentliga för de politiska beslut som fattas i en demokratisk förvaltning (Ehrenberg-Sundin, 2000, s. 170).

I föredraget presenterar vi en genreundersökning av det kommunala tjänsteutlåtandet, utifrån två frågeställningar:

- Finns det en enhetlig struktur och om så, hur förhåller den sig till de mallar och rekommendationer som finns för motsvarande typ av texter?
- Hur fungerar tjänsteutlåtandet som genre i relation till andra genrer inom den kommunala förvaltningen?

Undersökningen är en pilotstudie av texter från tre kommunala förvaltningar, avsedd att ge en bakgrund för en fördjupad studie av hur tjänsteutlåtanden fungerar i det vardagliga politiska beslutsfattandet i svenska kommuner.

Referenser

- Ehrenberg-Sundin, B. (2000). Internationellt klarspråksarbete – en grund för bättre EU-texter? I B. Melander (Red.), *Svenskan som EU-språk* (s. 144–177). Uppsala: Hallgren & Fallgren.
- Nord, A. (2017). *Klarspråksarbete och yrkeslivsskrivande: En forskningsöversikt*. Stockholm: Språkrådet, Institutet för språk och folkminnen.

Nyanlända ungdomars ordförråd i utveckling – vad händer på språkin introduktionsprogrammet?

Anna Ingves

Uppsala universitet

Att lära sig ett nytt språk och samtidigt läsa kunskapsämnen är en stor utmaning för nyanlända ungdomar som, med varierande skolbakgrund och läs- och skrivfärdigheter i bagaget, går språkin introduktionsprogrammet inom det svenska gymnasiet. Eleverna ska på tre år lära sig svenska och ta igen nio år av svensk grundskola, för att sedan kunna fortsätta studera på gymnasiet.

Ordförrådet är enligt tidigare forskning nyckeln till inläring och kommunikation i skolan, och speciellt det receptiva ordförrådets bredd kan vara avgörande. Även om språkin introduktion är det snabbast växande gymnasieprogrammet i Sverige, visar statistik att endast en bråkdel av eleverna klarar programmets mål på utsatt tid. I mitt avhandlingsprojekt undersöker jag hur elevernas ordförråd utvecklas under dessa premisser. Hur stort ordförråd utvecklar eleverna på språkin introduktion? Ger tiden på språkin introduktion eleverna förutsättningar att utveckla ett tillräckligt stort ordförråd för att kunna nå målen?

Med utgångspunkt i frekvensbaserad ordförrådsforskning kommer jag att utveckla några test för att i en pseudo-longitudinell kvantitativ undersökning mäta elevernas ordförrådsutveckling över tid.

Målet är att skapa ett testbatteri som tillåter mig att testa flera olika aspekter av det receptiva ordförrådet hos första-, andra- och tredjeårsstuderande på språkin introduktionsprogrammet. Hittills har jag utvecklat och prövat ut ett ordförrådtest i en pilotundersökning med drygt hundra språkin introduktionselever. Resultatet visade en signifikant ökning av ordförrådet mellan åren, men också skillnader mellan resultaten på olika skolor. Under föredraget kommer jag att presentera resultat från pilotundersökningen och diskutera olika tolkningar av dessa.

Att agera deckare för att läsa deckare i ett en-till-en-klassrum

Ewa Jacquet, Eva Nilson & Katarina Rejman

Stockholms universitet

Presentation bygger på en forskningsstudie Klassrummet som arena för literacyutveckling. Studien genomfördes under november 2018 – maj 2019 på en flerspråkig en-till-en-skola i en årskurs sju. Teoretisk tar projektet avstamp i ett New literacyperspektiv (t.ex. Heath 1983, Barton 2007) och har genomförts med etnografiska insamlingsmetoder: observationer av literacyaktiviteter i undervisningen, intervjuer med läraren och elever och insamling av texter.

Studien som kan beskrivas som en processtudie undersöker engagemang i och utfall av ett skönlitterärt läsprojekt. I studien har estetiska lärprocesser och framförallt pedagogiskt drama använts för att engagera eleverna i undervisningen och för att utveckla förmåga till skönlitterär läsning och analys.

Av resultatet framgår att eleverna i många av de genomförda undervisningsaktiviteterna visar ett vitalt engagemang och att de i de texter de producerat i anslutning till läsningen visar skönlitterär förståelse och förmåga till analys. Dock framkommer att vissa elever under vissa moment valde att göra annat än det förväntade, t.ex. vara på sociala medier och spela datorspel på sina ständigt uppkopplade en-till-en-datorer och att några elever inte producerat de texter de förväntades göra. En slutsats är att åtminstone en del elevers lärande tycks hotas av det ständigt uppkopplade klassrummet.

Multilingual practices and normative work in the context of a civic integration project in Sweden

Gunilla Jansson

Stockholms universitet

This paper explores multilingual practices and normative work in intercultural encounters in a language café set up as part of an integration project promoted by The Equmenia Church in Sweden. Theoretically, the study is informed by interactional approaches to the study of interpreting and translation (Wadensjö 1998; Traverso 2012). The data are drawn from detailed analysis (conversation analysis and membership categorization) of video recordings from interactions between ethnic Swedes who are volunteers in the café, and Arabic-speaking migrants/café visitors. For this presentation, I have selected three examples extracted from interactions when the participants are engaged in normative work concerning sensitive, culture-related topics. The paper zooms in on the practices of a multilingual facilitator, who is assigned the role of an interpreter in the integration project. The analysis focusses on sequences when the facilitator is enlisted to solve problems related to speaking and understanding. It was found that the scope of the facilitator's mediating is broader than simple clarifications of the content of the prior talk. For instance, a translatory turn deals with the intelligibility of the prior talk beyond the linguistic content. Besides clarifying single expressions and relaying prior talk in another language the facilitator takes sides and expresses stances towards the socially sensitive content, the acceptability of the ongoing social action and/or the inappropriateness of the topic. This socially oriented work is managed through a variety of practices, e.g. speaking on behalf of another participant, explaining moral issues and adding recipient designed information. Based on the analysis, the paper discusses the significance these practices might have for facilitating cultural contact between ethnic groups.

Om man frågar får man svar? Informerat samtycke i ett tillämpat samtalsanalytiskt projekt

Maria Johansson

Uppsala universitet

Att samla in forskningsmaterial i praktiska verksamheter kan innebära olika utmaningar och dilemman, inte minst forskningsetiska. Forskningsetiska dilemman kan ofta beskrivas som en avvägning mellan *forskningskravet*, att forskning ska bedrivas, och *individskyddskravet*, att skydda dem som deltar i forskningen (Vetenskapsrådet 2017:13). I mitt avhandlingsprojekt, som är en samtalsanalytisk studie av inspelade kundservicesamtal till Kronofogden, har denna avvägning ställts på sin spets. Inför materialinsamlingen ställde Kronofogden nämligen strikta krav på att skydda dem som ringer in, bl.a. eftersom samtalen kan vara sekretessbelagda (SFS 2009:400, 34 kap.). Dessa krav, ihop med andra juridiska och praktiska utmaningar kopplade till ljudinspelningarna, påverkade möjligheterna att genomföra projektet.

I föredraget vill jag belysa forskningsetiska frågor, särskilt informerat samtycke, i praktiken. Inledningsvis kommer jag att redogöra för mina erfarenheter av att samla in material i en verksamhet med höga krav på säkerhet, och diskutera hur jag gick till väga för att bemöta kraven och samtidigt spela in fullgod samtalsdata. Därefter kommer jag att utforska hur samtycke efterfrågas och ges i de ljudinspelade kundservicesamtalen med hjälp av samtalsanalys (*Conversation Analysis*, CA, se t.ex. Sidnell 2010 för en introduktion). Genom att diskutera samtycke som en process som formas i interaktionen och av omgivande krav, bidrar föredraget till samtalsanalytisk forskning om etik i handling (*ethics in actions*, se t.ex. Speer & Stoke 2012, Fatigante & Orletti 2014, Mondada 2014, Paoletti 2014).

Referenser

- Fatigante, M., & Orletti, F., 2014: From principles to practice: Information giving in written consent forms and in participants' talk recorded in a hospital setting. *Human Studies*, 37(2), s. 210–238.
- Mondada, L., 2014: Ethics in action: Anonymization as a participant's concern and a participant's practice. *Human Studies*, 37(2), s. 179–209.
- Paoletti, I., 2014: Introduction to the special issue: Ethical issues in collecting interactional data. *Human Studies*, 37(2), s. 257–277.
- SFS 2009:400: *Offentlighets- och sekretesslag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400 (Hämtad 2019-02-28.)
- Sidnell, J., 2010: *Conversation Analysis: An Introduction*. West Sussex: Wiley-Blackwell.
- Speer, S. A., & Stokoe, E., 2012: Ethics in action: Consent-gaining interactions and implications for research practice. *British Journal of Social Psychology*, 53, s. 54–73.

Hur barn med och utan läs- och skrivsvårigheter redigerar under skrivprocessen. Skillnader och likheter i text producerad med tangentbord och med taligenkänning

Sanna Kraft¹, Fredrik Thurfjell², John Rack³ & Åsa Wengelin¹

Göteborgs universitet¹, Region Stockholm² & Linnéuniversitetet³

Barn har olika förutsättningar för skriftspråkande och elever med läs- och skrivsvårigheter upplever ofta skrivande som utmanade även när läsförmågan har utvecklats. Stavningen tar mycket kognitiva resurser under skrivandet, vilket hindrar arbete med texten på en högre nivå.

Skollagen styrker rätten till anpassningar och stöd för att barn med läs- och skrivsvårigheter ska kunna lyckas i skolan och ett sätt att kompensera för stavningssvårigheter, som ofta föreslås, skulle kunna vara att skriva med taligenkänning. Detta skulle kunna reducera de kognitiva resurser som läggs på stavning och därmed möjliggöra arbete med högnivåprocesser som exempelvis planering och innehållsredigering. I föreliggande studie fokuseras det senare. Forskning om hur barn med läs- och skrivsvårigheter redigerar är sparsam generellt och forskning om redigering under skrivande med taligenkänning är obefintlig.

Vi lät 30 barn med och 30 barn utan läs- och skrivsvårigheter producera utredande texter med tangentbord och taligenkänning. Texterna samlades in med filmklipp över moraliska dilemman: fusk och mobbing. Deltagarna fick välja en superhjälte och förklara hur de trodde att den skulle resonera utifrån filmen. För att möjliggöra analys av textproduktionsprocesserna användes tangentbordsloggning och skärm- och ljudinspelning.

I analysen skiljer vi på redigeringar på lokal och global nivå. Att redigera stavning eller fel genererat av taligenkänningsverktyget klassar vi som lokala, medan borttagning, omflyttning, utbyten och tillägg av innehåll klassas som globala. Vi förväntar oss, i linje med tidigare forskning (exempelvis Faigley & Witt, 1981), att mellanstadieelever är relativt lokala i sin skrivprocess, men undersöker om skillnader syns dels mellan grupperna, dels mellan skrivsätten.

Referenser

Faigley, L., & Witte, S. (1981). Analyzing revision. *College composition and communication*, 32(4), 400-414. doi: <https://doi.org/10.2307/356602>

Students and their teacher as language-policy makers in two multilingual secondary-school English classrooms

Marie Källkvist¹, Henrik Gyllstad¹, Erica Sandlund² & Pia Sundqvist²

Lunds universitet¹ & Karlstads universitet²

A pressing issue in multilingual education is whether to use students' multilingual repertoires in L2 classrooms (Cummins 2017). Research on L2 learning supports multilingual/translanguaging classroom practices (e.g. Lee & Macaro 2013), but much of this research involves participants sharing the same L1 prior to having classroom exposure to English (their L2). The present study breaks new ground by focusing on multilingual participants with a range of different L1s: they are simultaneous bilinguals of Swedish (the majority language) and a heritage language (e.g. Somali), or L1 users of their heritage language, learning Swedish and English as L2s in secondary school in Sweden. Triangulated data were collected in 2018 in two intact classes (students aged 14-15): ethnographic observation (14 lessons) and questionnaires and interviews (19 students and their teacher). Using a bilingualism/multilingualism (Baker & Wright 2017) framework, we apply concepts such as 'language dominance', 'age of onset', 'heritage language', 'majority language' and 'school

language' in qualitative analysis. Classroom observations revealed that the teacher used mainly English; Swedish was used only judiciously, serving specific functions. Interviews revealed that the majority of students stated that they benefit from their teacher's use of both English and Swedish. Students with lower English proficiency expressed a greater need for Swedish. Students with an age of onset for Swedish of 10-11 expressed a need to use heritage-language translations, e.g. English- Arabic. Results are discussed with reference to the ethnography-of-language policy framework (Johnson 2014), and have implications for education in Sweden where students need literacy in both Swedish and English.

References

- Baker, C., & Wright, W. E. (2017). *Foundations of Bilingual Education and Bilingualism*. Bristol: Multilingual Matters.
- Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm: Natur och kultur.
- Johnson, D. C. (2014). *Language Policy*. London: Palgrave Macmillan.
- Lee, J. H. and Macaro, E. (2013). Investigating Age in the Use of L1 or English-Only Instruction: Vocabulary Acquisition by Korean EFL Learners. *The Modern Language Journal*, 97, 887-901.

Skriven textproduktion i åk 6 hos en grupp elever med svag respektive god läsförmåga i åk 2

Maria Levlin & Christian Waldmann

Umeå universitet & Linnéuniversitetet

Skriven textproduktion är en utmaning för många elever med lässvårigheter. Tidigare studier visar att avkodningssvårigheter relaterar till fler felstavningar och ibland även till brister i textkomposition (Berninger, Nielsen, Abbott, Wijsman & Raskind, 2008; Sumner, Connelly & Barnett, 2012), medan läsförståelsesvårigheter ofta förekommer tillsammans med brister i textkomposition, lexikal variation och syntax i skriven text (t.ex. Carretti, Motta & Re, 2016; Cragg & Nation, 2006).

I denna studie undersökte vi narrativa texter skrivna av 83 elever i de nationella proven i åk 6. När eleverna gick i åk 2 identifierades 49 av dem med svag läsförmåga och 34 med god läsförmåga. Eleverna delades in i fyra grupper utifrån modellen Simple View of Reading (Gough & Tunmer, 1986): avkodningssvårigheter (n=19), läsförståelsesvårigheter (n=16), blandade lässvårigheter (n=14) (svag avkodning och läsförståelse) och typisk läsförmåga (n=34).

Syftet med studien var att jämföra de fyra gruppernas skrivna textproduktion i åk 6 med fokus på textlängd, lexikal variation och andel stavfel. En envägs oberoende anova med post- hoc test genomfördes för att undersöka eventuella signifikanta skillnader i textproduktion mellan de fyra grupperna.

De preliminära resultaten visar att gruppen med avkodningssvårigheter hade en signifikant kortare textlängd men i övrigt en lexikal variation och stavning i nivå med gruppen med typisk läsförmåga. Gruppen med läsförståelsesvårigheter skrev texter med en lägre lexikal variation, och gruppen med blandade lässvårigheter skrev texter med kortare textlängd, lägre lexikal variation och en högre andel felstavningar jämfört med gruppen med typisk läsförmåga. Resultaten kommer att diskuteras i relation till tidigare forskning och skrivdidaktik.

Referenser

- Berninger, V. W., Nielsen, K. H., Abbott, R. D., Wijsman, E., & Raskind, W. (2008). Writing problems in developmental dyslexia: Under-recognized and under-treated. *Journal of School Psychology*, 46(1), 1–21. doi:10.1016/j.jsp.2006.11.008
- Carretti, B., Motta, E., & Re, A. M. (2016). Oral and Written Expression in Children With Reading Comprehension Difficulties. *Journal of Learning Disabilities*, 49(1), 65–76. <https://doi.org/10.1177/0022219414528539>
- Cragg, L., & Nation, K. (2006). Exploring Written Narrative in Children with Poor Reading Comprehension. *Educational Psychology*, 26(1), 55–72. doi:10.1080/01443410500340991
- Gough, P.B., & Tunmer, W.E. (1986). Decoding, reading, and reading disability. *Remedial and Special Education*, 7(1), 6–10. doi:10.1177/074193258600700104
- Sumner, E., Connelly, V., & Barnett, A. L. (2013). Children with dyslexia are slow writers because they pause more often and not because they are slow at handwriting execution. *Reading and Writing*, 26(6), 991–1008. doi:10.1007/s11145-012-9403-6

Språklig mångfald i stöttning genom studiehandledning på modersmålet

Sofia Lindén

Högskolan Dalarna & Stockholms universitet

Presentationen bygger på material från ett pågående avhandlingsprojekt som handlar om språk- och lärandeprocesser i studiehandledning på modersmålet. Det specifika syftet med projektet är riktat mot stöttning. Presentationen bygger på forskningsfrågan – På vilket sätt används olika språkliga resurser i studiehandledning? Under presentationen lyfts hur deltagarna använder sina språkliga resurser i stötningsprocesser inom studiehandledning.

Vygotskijs *sociokulturella perspektiv* och teori om *närmaste utvecklingszonen* ligger till grund för begreppet *stöttning*. Begreppet används i utbildningssammanhang och riktar sig mot lärande genom social interaktion där input från en kompetent person bidrar till att mindre kompetent person lär sig att klara sig på egen hand och bli självständig.

Med koppling till projektets intresseområde lyfts Vygotskijs *sociokulturella perspektiv* och teori om *närmaste utvecklingszonen*. Förutom studiens centrala begrepp som är *stöttning* används begreppen som *meningsskapande* och *semiotiska enheter*. Empiriska data har skapats genom en etnografisk ansats och omfattas av audio- och videoinspelat material, observationer av studiehandledning på modersmålet samt intervjuer med deltagare i studien bestående av studiehandledare, elever och ämnes/klasslärare från fyra grundskolor från olika kommuner i Mellansverige.

Det preliminära resultatet visar på framträdande av olika språkliga resurser där sådant som brukar hänvisas till olika benämnda språk som ryska, svenska, engelska och moldaviska i kombination med ett antal semiotiska enheter observeras under meningsskapande i interaktion mellan studiehandledare och elever.

Flerspråkiga mellanstadieelevers textförståelse

Anna Lindholm

Karlstads universitet

Denna studie utforskar hur flerspråkiga mellanstadieelever förstår texter som de läser och hur de visar sin förståelse genom i) muntliga summeringar, ii) muntliga svar på innehållsfrågor och iii) ett skriftligt läsförståelsetest. Materialet har insamlats inom ramen för ett avhandlingsprojekt om flerspråkiga elevers läsförståelse. Studien har gjorts på en skola där 95 procent av eleverna är flerspråkiga. Måluppfyllelsen på skolan är låg och därför har kompetensutvecklingsinsatser genomförts för alla lärare. Teoretiskt utgår studien från teorier om läsförståelse på ett andraspråk (Bernhardt 2011) och metakognition (Baker 2002; Baker & Brown 1984).

De enskilda intervjusamtalen som genomförts med åtta elever i årskurs 5 fokuserar två lärobokstexter som eleverna har läst, först tyst för sig själva och sedan högt. Under intervjusamtalen har eleverna summerat vad texterna handlat om samt svarat på ett antal innehållsfrågor. Förutom intervjusamtalen används elevernas resultat på ett läsförståelsetest som genomförts i det avhandlingsprojekt som nämndes ovan.

I resultatet framkommer att elevernas summeringar är väsentligt olika – både vad gäller omfattning och innehåll. Att vissa summeringar är kortfattade betyder inte nödvändigtvis att eleverna inte har förstått textens innehåll, vilket svaren på innehållsfrågorna bekräftar.

Resultatet som framkommer i intervjuerna relateras också till elevernas resultat på läsförståelsetestet, vilket i vissa fall ger en annan bild av elevernas läsförståelse än vad summeringarna eller svaren på innehållsfrågorna visar. Didaktiska implikationer diskuteras utifrån dessa olika sätt att operationalisera en studie om flerspråkiga elevers läsförståelse. Vad kan man uttala sig om när det gäller elevers läsförståelse utifrån summeringar, svar på innehållsfrågor eller resultat på ett lästest?

Referenser

- Baker, Linda (2002). Metacognition in comprehension instruction. I: Block, Cathy Collins & Michael Pressley (red.), *Comprehension instruction. Research-based best practices*. New York: Guilford Press, s. 77–95.
- Baker, Linda & Ann L. Brown (1984). Metacognitive skills and reading. I: Barr, Rebecca & P. David Pearson (red.), *Handbook of reading research*. Vol. 1. New York: Longman, s. 353– 394.
- Bernhardt, Elizabeth (2011). *Understanding advanced second-language reading*. London: Routledge.

Ämnesspråk i Idrott och hälsa

Katarina Lundin^{1, 2} & Katarina Schenker²

Lunds universitet¹ & Linnéuniversitetet²

Skolämnet Idrott och hälsa är ett innehållsmässigt komplext ämne, som både ska ge kunskap om idrott och hälsa och i förlängningen verka som ett instrument för ökad folkhälsa. I olika undersökningar om ämnesspråk i skolämnet Idrott och hälsa beskrivs ämnesspråket som starkt men begränsat när det gäller ”idrott”-delen och svagt och vagt och frånvarande när det gäller ”hälsa”-delen (se t ex Ekberg 2009; Larsson 2018, Redelius et al. 2015; Schenker 2018).

Vi har i den första delen av vår undersökning utgått från åtta marknadsledande läromedel i ämnet Idrott och hälsa samt styrdokument (som kursplaner och bedömningsstöd, Skolverket 2014, 2017) och undersökt dels begrepp som refereras till i samband med ämnet Idrott och hälsa, dels begrepp som skulle kunna räknas som delar av ett ämnesspråk. Vi har undersökt vilka av dessa begrepp som i första hand relaterar ”idrott” respektive ”hälsa” och vilka som relaterar till båda delarna. Vi har även undersökt likheter och skillnader mellan begrepp som relaterar till de olika delarna.

Begreppen har analyserats med utgångspunkt i deskriptiv betydelse, betydelseomfång, inplacering i en begreppshierarki baserat på betydelserelationen hyponymi samt abstraktionsgrad (Holm 2018, Svenska Akademiens grammatik 1999, I:162, Saeed 2016).

I resultatet av undersökningen kan man urskilja skillnader mellan ämnesspråket i Idrott och hälsa, både när det gäller antal begrepp som relaterar till de olika delarna av ämnet och exempelvis begreppens betydelseomfång. Begrepp som relaterar till ”idrotts”-delen av ämnet verkar ha större deskriptiv betydelse, mindre betydelseomfång och mer specificerat betydelseinnehåll samt i större utsträckning vara hyponymer än begreppen i ”hälsa”-delen.

Konstruktionsbaserad L2-undervisning – ett kluster av klassrumsstudier

Benjamin Lyngfelt & Julia Prentice

Göteborgs universitet

Det har länge talats om konstruktionsgrammatikens relevans för andraspråksinläring, och i förelängningen -undervisning (t.ex. Littlemore 2009, Ellis 2013). Som Herbst (2016:41) uttrycker det: "If [...] language learning consists of the learning of constructions, then language teaching should consist of the teaching of constructions". På senare år har man också börjat gå från ord till handling, dvs. börjat tillämpa konstruktionsbaserade metoder i undervisningen (Wee 2007, Holme 2009, 2010 m.fl.). Nästa steg, att också utvärdera hur väl det har fungerat i praktiken, har nått och jämnt påbörjats. Större och väl kontrollerade klassrumsstudier saknas fortfarande, men några mindre fallstudier och pågående projekt har presenterats (t.ex. Gilquin 2018).

För svensk del har konstruktionsbaserad andraspråksundervisning börjat tillämpas och provas ut som ett led i utvecklingen av ett svenskt s.k. konstruktikon (ett webbaserat "lexikon" för grammatiska konstruktioner), som bl.a. är avsett som en resurs för andraspråksundervisning (Lyngfelt m.fl. 2014). Inte heller här är det fråga om större undersökningar med kontrollgrupper, men ett flertal mindre klassrumsstudier har genomförts och fler är under arbete, ofta i form av studentarbeten på kandidat- och magisternivå (t.ex. Brasch 2017, Håkansson m.fl. 2019, Sävthage 2019). Dessa studier undersöker – och i vissa fall jämför – olika undervisningsmetoder (bl.a. mönsterigenkänning; jfr Tomasello 2003), olika sorters konstruktioner och olika typer av kursgrupper. Gemensamt för samtliga är dock att de tillämpar konstruktionsbaserade övningar inom andra- och främmandespråksundervisning i svenska.

Vårt föredrag ger en översikt av dessa olika klassrumsstudier, presenterar de olika undervisningsmetoder som har testats och diskuterar den samlade bilden av undersökningarnas resultat. Var för sig är de för små för att generalisera från, men tillsammans bygger de upp en värdefull plattform för fortsatt arbete.

Referenser

- Brasch, Matilda, 2017: I svåraste laget eller hur bra som helst? Typfall och mönsterigenkänning i konstruktionsbaserad andraspråksundervisning. (Kandidatuppsats) Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet. <<http://hdl.handle.net/2077/55122>>.
- Ellis, Nick, 2013: Construction Grammar and second language acquisition. I: Th. Hoffmann & G. Trousdale (red.), *The Oxford handbook of construction grammar*. Oxford: Oxford University Press. S. 365–378.
- Gilquin, Gaëtanelle, 2018: Construction-driven learning: Using corpora to foster L2 construction learning.
- Föredrag vid *Tenth International Conference on Construction Grammar (ICCG10)*. Paris, juli 2018.
- Herbst, Thomas, 2016: Foreign language learning is construction learning – what else? Moving towards pedagogical construction grammar. I: S. de Knop & G. Gilquin (red.): *Applied Construction Grammar*. Berlin: De Gruyter Mouton. S. 21–51.

- Håkansson, Camilla, Lyngfelt, Benjamin & Brasch, Matilda, 2019: Typfall och mönsterigenkänning – konstruktionsbaserad andraspråksundervisning i praktiken. *Svenskans beskrivning* 36, 107–117. Uppsala
- Holme, Randal, 2009: *Cognitive Linguistics and Language Teaching*. New York: Palgrave Macmillan.
- Holme, Randal, 2010: A construction grammar for the classroom. *IRAL* 48, 355–377.
- Littlemore, Jeannette, 2009: *Applying Cognitive Linguistics to Second Language Learning*. New York: Palgrave MacMillan.
- Lyngfelt, Benjamin, Borin, Lars, Bäckström, Linnéa, Forsberg, Markus, Olsson, Leif-Jöran, Prentice, Julia, Rydstedt, Rudolf, Sköldberg, Emma, Tingsell, Sofia & Uppström, Jonatan, 2014: Ett svenskt konstruktikon: grammatik möter lexikon. *Svenskans beskrivning* 33, 268–279. Helsingfors.
- Sävage, Sara, 2019: Både bra och dåligt för ett tag sedan – en konstruktionsgrammatisk klassrumsstudie. (Kandidatuppsats) Inst. f. svenska språket, Göteborgs universitet. <http://hdl.handle.net/2077/59913>.
- Tomasello, Michael, 2003: *Constructing a Language. A usage-based theory of language acquisition*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.
- Wee, Lionel, 2007: Construction Grammar and English language teaching. *Indonesian Journal of English Language Teaching* 3(121), 20–32.

Att förhålla sig till källor: självständighet i handledning

Jenny Magnusson

Södertörns högskola

Självständighet har blivit en alltmer central del av högre utbildning, särskilt i relation till studenternas självständiga arbeten (jfr Magnusson & Zackariasson 2018). Trots detta saknas en gemensam förståelse av vad självständighet är och var självständigheten finns – i den färdiga uppsatstexten eller i handledningsprocessen. I den här presentationen kommer jag att utgå ifrån en specifik definition av självständighet där självständighet förstås som studentens förmåga att förhålla sig till källor av olika slag i sitt arbete med sin uppsats. Syftet är att undersöka hur självständighet utifrån denna definition kan identifieras i handledningssamtal. Jag utgår ifrån appraisal-ramverket i analysen (Martin & White 2003) och det är tre inspelade handledningssamtal från tre olika studenter från lärarutbildningen och journalistutbildningen som analyseras. Analysen visar att studenterna använder olika strategier för att förhålla sig till källor av olika slag. De förhåller sig till källorna på olika nivåer och dessa nivåer kan relateras till olika nivåer av självständighet.

Referenser

- Magnusson, J. & Zackariasson, M. (2018) Student independence in undergraduate projects: different understandings in different academic contexts. *Journal of Further and Higher Education* 1-16. doi: 10.1080/0309877X.2018.1490949
- Martin, J R. & White, P R. (2003) *The language of evaluation*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

Using online translation tools in computer-assisted collaborative EFL writing

Nigel Musk

Linköpings universitet

Against the backdrop of the Swedish Government's 2017 national strategy to promote a high level of digital competence, more and more school pupils have been provided with laptops. Furthermore, the use of digital tools, as well as collaboration, is actively encouraged by the Swedish syllabus for English. Hence the current study targets how pupils of English make use of OT tools (bi-/multilingual dictionaries and Google translate) in their digital collaborative writing tasks. The study applies multimodal conversation analysis to address: 1) how pupils use online translation tools to solve lexical trouble spots in the writing process, and 2) what opportunities arise for epistemic progression (i.e. knowledge gains; cf. Balaman & Sert 2017) and learning. The collection of sequences where pupils use OT tools comes from 27 hours of video-recorded data from 3 Swedish upper-secondary schools.

To date there are a number of studies on the use of OT tools in the foreign/second language classroom. Some survey students' perceptions of these tools (e.g. Levy & Steel 2015; Bahri et al. 2016), some compare the outcome of tasks with or without OT (e.g. Kol et al. 2018; Fredholm 2019), while others include observations with screen recordings (e.g. Chandra et al. 2018; Farzi 2018). In contrast, this micro-analytic study analyses the *process* of using OT tools by analysing actions on the screen accompanied by pupil talk. Findings show, for example, that achieving epistemic progression is often an issue of recall or producing the *mot juste* with a marked orientation to contextual appropriateness.

References

- Balaman, Ufuk & Sert, Olcay. (2017) The coordination of online L2 interaction and orientations to task interface for epistemic progression. *Journal of Pragmatics* 115: 115–129
- Bahri, Hossein & Mahadi, Tengku Sepora Tengku (2016) Google Translate as a Supplementary Tool for Learning Malay: A Case Study at Universiti Sains Malaysia. *Advances in Language and Literary Studies* 7 (3): 161-167
- Chandra, Sylvi Octaviani & Yuyun, Ignasia (2018) The use of Google Translate in EFL essay writing. *LLT Journal. A Journal on Language and Language Teaching* 21 (2): 1410-7201
- [Farzi, Reza](#) (2016) Taming Translation Technology for L2 Writing: Documenting the Use of Free Online Translation Tools by ESL Students in a Writing Course. PhD Thesis. University of Ottawa
- Fredholm, Kent (2019) Effects of Google translate on lexical diversity: vocabulary development among learners of Spanish as a foreign language. *Revista Nebrija de Lingüística Aplicada a La Enseñanza De Lenguas* 13 (26): 98-117. <https://doi.org/10.26378/mlael1326300>
- Kol, Sara; Scholnik, Miriam & Spector-Cohen, Elana (2018) Reflective practice: Google Translate in Academic Writing Courses? *The EUROCALL Review* 26 (2): 50-57
- Levy, Mike & Steel, Caroline (2015) Language learner perspectives on the functionality and use of electronic language dictionaries. *ReCALL* 27 (2): 177-196

Kritiska textpraktiker i svenskundervisningen på gymnasiet

Ulrika Nemeth

Södertörns högskola

Mitt pågående avhandlingsarbete syftar till att ringa in svenskämnets uppdrag när det gäller arbete med och utveckling av elevers kritiska medvetande och förhållningssätt och hur det uppfattade uppdraget sätts i rörelse i skolpraktikens textmöten. Särskilt fokus ägnas åt hur svensklärarna balanserar å ena sidan den förutsatta eller inbyggda frihetsaspekt som kan eller bör ingå i ett kritiskt förhållningssätt och å andra sidan de begränsningar och ramar som undervisning skapas inom.

Jag fokuserar i min presentation på resultatet av en analys av lärares samtal om kring det kritiska textarbetet i svenskundervisningen. Avhandlingen utgår från ett critical literacy-perspektiv (Freire 1970; Freire 1973; Luke 2013; Janks 2010) innefattandes sociosemiotik, New Literacy Studies och kritisk diskursanalys (Fairclough 2015). För att synliggöra de kritiska textpraktikerna utifrån lärarnas skildringar av vem som gör vad, när, hur och varför samt begränsningar och möjligheter, har en kritisk diskursanalys genomförts med hjälp av begrepp från Systemisk funktionell grammatik (Halliday 2004), såsom *modalitet* och en anpassad *transitivitetsanalys* med fokus på *social actors* (van Leeuwen 2008). Även begreppen *preparatory practice* och *core practice* (van Leeuwen 2008) är viktiga liksom Freires (1975) begrepp *medvetandegörande* och *naiv* samt *kritisk transitivity*.

Det kritiska arbetet skildras i lärarsamtalen som något som genomsyrar undervisningen men som samtidigt är osynligt. Det kritiska verkar dock synliggöras när det sker i ett motstånd mot undervisningens normativa textkultur. Lärarna konstruerar elever såsom medvetna eller omedvetna men medvetandegörande framträder också som en reflexiv och pågående process hos läraren själv.

Referenser

- Fairclough, N. (2015). *Language and power*. (3. [uppdaterad] utg.) London: Routledge. Freire, P. (1973/1975). *Utbildning för befrielse*. Stockholm: Gummesson.
- Freire, P. (1970/2017). *Pedagogy of the oppressed*. (30th anniversary ed.) New York: Continuum
- Halliday, M.A.K. & Matthiessen, C. M.I.M. 2004. *An introduction to functional grammar*. 3. uppl. London: Arnold
- Janks, H. (2010). *Literacy and Power*. New York and Oxon: Routledge
- Kress, G. 2003. *Literacy in the new media age*. London: Routledge
- Janks, Hilary. Texts, Identities, and Ethics: Critical Literacy in a Post-Truth World. *Journal of Adolescent & Adult Literacy* 62.1 (2018): 95-99.
- Luke, Allan. (2013) Regrounding Critical Literacy: Representation, Facts and Reality. I: Hawkins, Margaret R. (red) (2013). *Framing Languages and Literacies. Socially Situated Views and Perspectives*. New York: Routledge
- Norlund, A. (2009). *Kritisk sakprosaläsning i gymnasieskolan. Didaktiska perspektiv på läroböcker, lärare och nationella prov*. Diss. Göteborgs universitet: Göteborg studies in educational sciences 273.

- Van Leeuwen, T (2008). *Discourse and practice. New tools for critical discourse analysis*. Oxford/new York: Oxford University Press.
- Wennås Brante, Eva & Stang Lund, Elisabeth. (2017). Undervisning i en sammansatt textvärld: En intervjustudie med svenska och norska gymnasielärare om undervisning i kritisk läsning och kritisk värdering av källinformation. *Nordic Journal of Literacy Research*. Vol. 3(2), pp.1-18.

Didaktisk agens och lärares möjlighet till didaktisk utveckling i språkligt heterogena undervisningskontexter

Josefin Nilsson

Stockholms universitet

I syfte att möta en ökad språklig mångfald och stärka skolors arbete med elever som ska utveckla och lära via ett andraspråk, i synnerhet nyanlända elever, genomförs i Sverige statligt initierade kompetensutvecklingsinsatser som fokuserar språkliga dimensioner i skolans alla ämnen, andraspråksdidaktiska principer och flerspråkighet som resurs (se Gibbons, 2016; García, 2009). Men, trots att dessa kompetensutvecklingsinsatser är omfattande, ofta sträcker sig över ett läsår och involverar både lärare och skolledare i flera skolor i en kommun, saknas forskning om hur dessa satsningar fungerar.

I det här avhandlingsarbetet undersöks en kompetensutvecklingsinsats ur lärarperspektiv: vad möjliggör och hindrar didaktisk utveckling i den aktuella kontexten. Materialet i den etnografiskt inriktade studien samlades in under två år, under och efter en skolas deltagande i kompetensutveckling, med fokus på två högstadielärare som undervisar i språkligt heterogena klasser. Materialet består av intervjuer med lärarna, fältanteckningar och audio- och videoinspelningar från kompetensutvecklingen och lärarnas undervisning. Analysen sker genom *The interconnected model of professional growth* (Clarke & Hollingsworth, 2002), konceptet läraragens (Priestley et al., 2015) och kritisk diskursanalys (Fairclough, 2013).

I resultatet framträder att lärarnas *didaktiska agens*, dvs. lärarnas agens beträffande didaktiska val i undervisningen, påverkas av de egna kunskaperna och erfarenheterna, men framför allt av organisatoriska och strukturella förutsättningar som rör de nyanlända eleverna. Detta får konsekvenser inte bara för de didaktiska val och möjliga förändringar lärarna kan göra i det egna klassrummet, utan framförallt för den didaktiska utvecklings- och lärandeprocessen i sig, där lärarnas möjlighet att tolka, omsätta, reflektera över och värdera nya undervisningsstrategier påverkas.

Referenser

- Clarke, D. & Hollingsworth, H. (2002). Elaborating a model of teacher professional growth. *Teaching and Teacher Education*, 18, 947–967.
- García, O. (2009). *Bilingual education in the 21st century: a global perspective*. Malden, MA: Blackwell.
- Fairclough, N. (2013[2010]). *Critical discourse analysis: the critical study of language*. (2. ed.) Abingdon: Routledge.
- Gibbons, P. (2016). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. 3. uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren.
- Priestley, M., Biesta, G.J.J. & Robinson, S. (2015). Teacher agency: what is it and why does it matter? In R. Kneyber & J. Evers (eds.), *Flip the System: Changing Education from the Bottom Up*. London: Routledge.

Återkopplingspraktiker i undervisning om akademiskt skrivande för vuxna studerande med svenska som andraspråk. En undersökning om skriftlig återkoppling vid behörighetsgivande kurs i Svenska

Kristina Ohlsson

Stockholms universitet

I studien undersöks återkoppling på skriven text i behörighetsgivande kurs i svenska, som förbereder för akademiska studier. I syfte att beskriva och analysera de skriftliga återkopplingspraktikerna ur ett lärar- och studentperspektiv undersöks vad som fokuseras i lärarnas återkoppling samt studenternas förståelse för lärarnas återkoppling och vilka konsekvenser den ger för studenternas bearbetning av texter.

Fokus riktas mot forskningsfrågan: Hur formulerar lärarna den skriftliga återkopplingen?

I ett större material av intervjuer, observationer och enkäter, fokuseras här studenternas texter före och efter återkoppling samt lärarnas återkoppling, vilken analyseras i huvudsak kvalitativt.

Lärarnas återkopplingsenheter i texterna kategoriseras i syfte att kartlägga vilken typ av skriftlig återkoppling som ges. Analyskategorierna är en kombination av typologier från tidigare undersökningar (t.ex. Evans m.fl. 2010; Ferris 2003; Ferris m.fl. 2013; Hattie & Timperley 2007 och Hyland 1998) och återkopplingstyper som utkristalliseras induktivt i samband med analyserna. Vid presentationen kommer analysen av återkopplingsenheter och vilka enheter som fokuseras, att diskuteras.

Även om återkoppling fått en mer framträdande plats i forskningen i och med det ökade fokuset på formativ bedömning (se t.ex. Lundahl 2011), saknas studier av återkoppling till vuxna andraspråksanvändares texter i svensk kontext. Studien bidrar även med ett emiskt perspektiv där studenternas förståelse, tolkning och uppfattning av återkopplingen beskrivs och analyseras. Fokuset på relationen mellan lärarnas intentioner och studenternas användning av återkopplingen kan ha didaktisk relevans för skrivundervisning i svenska som andraspråk.

Offer för brott eller handlingskraftig till trots?: Subjektspositionering i sexualbrottsdomar.

Sofia Orrbén

Uppsala universitet

Sexualbrott är komplicerade dels att utreda eftersom vittnen ofta saknas, dels att samtala eller skriva om utan att automatiskt konstruera en bild av den som utsatts för brott som offer och den som anklagas för brott som förövare. Samhälleliga diskurser kring sexualbrott riskerar därför att automatiskt positionera personer som utsatts för brott som maktlösa.

I mitt föredrag presenterar jag en möjlig språkvetenskaplig metod för att undersöka subjektspositionering i sexualbrottsdomar utifrån Judith Baxters (2003) feministiska post-strukturalistiska diskursanalys (FPDA). Syftet är att synliggöra hur målsägande och tilltalade i sexualbrottsmål förhandlar, omförhandlar och skiftar positioner i sin talan inför rätten. I likhet med Glapka (2018) använder jag FPDA för att undvika att med forskarens blick automatiskt kategorisera målsägande i sexualbrottsmål som offer och tilltalade som förövare. Istället utgår jag från att såväl målsägande som tilltalade har makt att positionera både sig själva och andra som en del i en strategi för att vinna målet.

Preliminära resultat visar att såväl målsäganden som den tilltalade positionerar sig själva som offer, men att parterna använder offerpositionen på olika sätt. Hos målsäganden kan positionen som offer spegla en styrka medan samma position hos den tilltalade kan spegla en utsatthet och förtvivlan inför den tilltalades rådande situation.

Referenser

- Baxter, J. (2003). *Positioning gender in discourse: a feminist methodology*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Glapka, E. (2018). 'If you look at me like at a piece of meat, then that's a problem' – women in the center of the male gaze. Feminist Poststructuralist Discourse Analysis as a tool of critique. *Critical Discourse Studies*, 15(1), ss. 87–103, doi:10.1080/17405904.2017.1390480.

Vad kan ett språkporträtt indikera? - Reflektioner från en studie om ett flerspråkigt barns identitetskonstruktion

Bethanne Paulsrud & Boglárka Straszer

Högskolan Dalarna

Laura är ett flerspråkigt skolbarn som växer upp i en språkmedveten familj i en större stad i Sverige. I detta bidrag presenterar vi Luras narrativ om sin språkliga identitet i förhållande till hennes familjs klart uttalade språkpolicy, som inkluderar majoritetsspråket svenska, ett officiellt nationellt minoritetsspråk, finska, och ett invandrarspråk, ungerska, som inte har någon specifikstatus i Sverige. Syftet med presentationen är att belysa sambandet mellan ett barns narrativ om sin språkliga repertoar och hennes upplevelser av sitt eget språkande. Som forskningsmetod används språkporträtt (Busch, 2012) i kombination med flera individuella intervjuer med Laura samt hennes föräldrar under tre års tid. Luras deltagande i att måla språkporträtt och reflektera kring det ger förståelse för hennes identitetskonstruktion i förhållande till hennes upplevda språkliga repertoar.

Eftersom materialinsamlingen ägde rum vid flera tillfällen är det intressant att se Luras identitetskonstruktion och hur hennes sätt att förhålla sig till att måla språkporträtt förändras under den tid studien pågår. Under materialinsamlingen och analysen framträdde även frågor om själva forskningsmetoden med språkporträtt i fokus, samt vilka möjligheter och begränsningar Buschs språkporträtt erbjuder för att få förståelse för ett barns språkliga repertoar och språkande. I vår presentation kommer vi dels att redogöra för vår analys av Luras språkporträtt över tid och dels kritiskt diskutera och reflektera över forskningsmetoden. Vi avslutar presentationen med en diskussion om de implikationer som vår studie indikerar, liksom de bidrag som denna studie ger till forskning om unga flerspråkiga barns identitetskonstruktion med språkliga repertoar och språkande i fokus.

Referenser

Busch, B. (2012). The Linguistic Repertoire Revisited, *Applied Linguistics* (33: 5) 503–523.

Language diversity, internal multilingualism, and audience design. Investigating practices of glocalizing the news

Daniel Perrin

Zurich University of Applied Sciences

From a linguonomics (Hogan-Brun, 2016) perspective, competition in communication markets can motivate corporate language users to develop and use linguistic varieties they consider distinctively audience-friendly. In such cases, language becomes a unique selling proposition in its own right. In my presentation I analyze practices of localizing global news in the context of language diversity, internal multilingualism, and audience design.

After defining the key concepts and summarizing the state of mediallyinguistic research in the field, I explain how data have been collected for more than two decades and analyzed in a series of large research projects investigating text production in real-world settings such as newsrooms and editorial offices. By doing so, I outline both the multi-method approach applied, progression analysis, and the data corpus aggregated over time.

Results include insights into individual and collective linguistic localization practices and their opportunities and risks. Drawing on the case study of a local TV news provider (Ehrensberger-Dow/Perrin/Zampa, 2018), I discuss how a journalist, challenged by internal multilingualism, balanced expectations of both enacting his media company's audience design and following ethical norms of news journalism.

I argue that future research as well as professional education in the field has to elaborate on the dynamics and complexity of language diversity in the increasingly glocalized (Khondker, 2004) news flows in order to explain how, by whom, why, and with what consequences it is practiced. This also implies that practices and ideologies of research on language diversity and multilingualism in the media need to be reconsidered.

References

- Hogan-Brun, Gabrielle. (2016). *Linguonomics. What is the market potential of multilingualism?* London: Bloomsbury.
- Ehrensberger-Dow, Maureen, Perrin, Daniel, & Zampa, Marta. (2018). Multilingualism and media. Reconsidering practices and ideologies of media-linguistic research. In Colleen Cotter & Daniel Perrin (Eds.), *Handbook of language and media* (pp. 373–387). London: Routledge.
- Khondker, Habibul Haque. (2004). Glocalization as Globalization. Evolution of a sociological concept. *Bangladesh e-Journal of Sociology*, 1(2), 12–20.

Fotosyntesen som berättelse – narrativa drag som strategi för att rekontextualisera abstrakta begrepp i sakprosa för barn

Kristina Persson

Umeå universitet

Abstrakta begrepp inom naturvetenskaperna innebär en särskild utmaning eftersom de förutsätter en förståelse av processer som vi inte kan uppfatta med våra sinnen. En strategi för att begripliggöra naturvetenskapliga fenomen i texter riktade till barn är att ta hjälp av narrativa drag för att representera begreppsinnhållet. Utifrån barnets förväntningshorisont kan det berättande greppet nämligen fungera igenkännande.

I föredraget redogör jag för representationer av fotosyntes, dvs. den process i vilken bl.a. växter omvandlar ljusenergi till kemiskt bunden energi. Syftet är att undersöka narrativa drag i text och bild som strategi för att rekontextualisera (Linell 1998, Hyland 2010) ett abstrakt begreppsinnhål. Materialet är ett antal sak-prosatexter för barn, s.k. faktaböcker.

Den övergripande frågan är hur kunskapsinnhållet relateras till barnets föreställningsvärld och erfarenhet. En omständighet är att faktaboken hämtar inslag från både populära naturvetenskapliga framställningar med vuxna som målgrupp och bilderbokslitteratur riktad till barn. Ett par andra frågor jag har velat besvara är därför i vilken utsträckning narrativa drag förekommer i olika typer av framställningar och vilka begreppskomponenter som representeras i text respektive bild.

Utgångspunkten är en kognitivt orienterad syn på text – att textinnhål riktat till barn bygger på en föreställning om barns mentala modeller och att barnet aktivt skapar förståelse för begrepp utifrån sin erfarenhet (Bruner 2002, Levinson 2002).

Resultatet visar att fotosyntes representeras kronologiskt, att aktion är ett fram-trädande drag i både text och bild, att personifiering är ett vanligt grepp och att perspektivet och berättelsens plats styr mot barnets erfarenhetsvärld.

Referenser

- Bruner, Jerome (2002) *Making stories. Law, literature, Life*. Cambridge, MA.
- Hyland, Ken (2010): Constructing proximity: relating to readers in popular and pro-fessional science. *Journal of English for Academic Purposes*, 2010 June, Vol. 9(2). S. 116–127.
- Levinson, Stephen (2002). *Story logic: problems and possibilities of narrative*. Lincoln, NB
- Linell, Per (1998): *Approaching dialogue: talk, interaction and contexts in dialogical perspectives*. Philadelphia.

Identity work, literacy and language learning in working with literature with adult Swedish language learners

Jenny Rosén & Berit Lundgren

Högskolan Dalarna

The aim of this paper is to explore the potential of a translanguaging pedagogy in working with literature in regards to basic language learning and literacy in relation to identity.

The study presented in this paper is part of an ongoing Research and Development Project (2018–2020)) with teachers in seven schools in Sweden, targeting adult immigrants learning Swedish (sfi). The data is produced in collaboration with the teachers in one of the schools where the teachers actively worked with the students' linguistic repertoires as a resource (see Garcia 2017). The teachers chose to work with a novel, translated to several minority languages, giving the students possibilities to work parallel with the text in Swedish and another language. Data analyzed for this paper consists of teaching material, teachers and students evaluation of the project and texts written by the students.

Findings show that the students developed their vocabulary in two languages and could identify with the main characters' experiences. The students also realized advantages using their language repertoire for discussions in small language groups and for writing.

The teachers' evaluation of the project show that they moved from monolingual teaching to realize benefits of using the students' language repertoire; like students' comparisons between languages, students' negotiating of content and grammatical structure within their language repertoire.

References

García, O. (2017). Problematizing linguistic integration of migrants: The role of translanguaging and language teachers. I: Beacco, J.-C. Krumm, H.-J., Little, D. & Thagott, P. (red.) *The Linguistic integration of adult migrants/L'intégration linguistique des migrants adultes: Some lessons from research/ Les enseignements de la recherche*. Berlin: De Gruyter Mouton.

L1/L2 Writing of Upper Secondary Students with Reading Difficulties

Pär Sehlström

Umeå universitet

Writing can be a challenge for many students with reading difficulties. Earlier research shows that these impairments may impact negatively on students' transcription, text generation, vocabulary grammar, punctuation and semantic content, but more research is needed in the area (Connelly et al., 2012). In this study, I'll investigate L1/L2 written argumentative and narrative texts by circa 50 second-year students of a Swedish upper secondary school (50 x 4 = 200 texts). Screening measures for reading comprehension, decoding and spelling were undertaken (Järpsten & Taube, 2018; Olofsson, 1994) and 25 of the aforementioned participants have reading difficulties. The aim is to explore L1/L2 written text quality of upper secondary school students with reading difficulties, including finding out challenges they face as regards their writing. I'll employ Weir's (1990) analytic rating procedure, which includes four communicative aspects, content, organization, cohesion and vocabulary, and three formal aspects, grammar, spelling and punctuation. Results will be presented and discussed from methodological and theoretical perspectives. In addition, possible pedagogical implications will be discussed.

References

- Connelly, V., Dockrell, J. E., & Barnett, A. (2012). Children Challenged by Writing Due to Language and Motor Difficulties. *Past, Present, and Future Contributions of Cognitive Writing Research to Cognitive Psychology*. (Ed. V. Berninger), (pp. 217-246). New York: Psychology Press, Taylor & Francis Group, LLC.
- Järpsten, B., & Taube, K. (2018). *DLS. För skolår 7-9 och år 1 i gymnasiet. Rättstavning, Ordförståelse, Läsastighet och Läsförståelse*. Stockholm: Elanders.
- Olofsson, Å. (1994). *Ordavkodning mätning av fonologisk och ortografisk ordavkodningsförmåga*. Östersund: Läspedagogiskt Centrum.
- Weir, C. J. (1990). *Communicative language testing*. NJ: Prentice Hall Regents.

Interaktion i grupparbete

Karin Sheikhi & Gustav Bockgård

Mälardalens högskola & Uppsala universitet

Smågruppsarbete är vanligt i de flesta utbildningssammanhang. Det framhålls som en arbetsform som om den tillämpas på ett lämpligt sätt kan gynna såväl starka som svaga elevers lärande, har en språkutvecklande potential och kan utveckla elevernas sociala förmågor (Johnson & Johnson 1999, Le, Janssen & Wubbels 2018, Hållsten & Malmbjör 2018). Det finns emellertid också svårigheter så som att alla gruppmedlemmar inte bidrar och/eller lär sig, att det kan bli högljutt i klassrummet och därmed en mindre gynnsam situation för tystlåtna elever (Le, Janssen & Wubbels 2018). Likaså kan det vara svårt för läraren att bedöma enskilda elevers prestation (Le, Janssen & Wubbels 2018).

Vi rapporterar om en mindre klassrumsstudie som bygger på video- och audioinspelningar från en klass i årskurs 5 och 6 där eleverna grupparbetar i matematik och svenska. I fokus är elevernas interaktion som har undersökts i detalj med samtalsanalytiska metoder. Därmed ger vår forskning nya insikter om två områden som är förhållandevis outforskade: dels om skolans mellanår i allmänhet, dels om hur det kan gå till då elever interagerar med varandra, men inte så mycket med läraren, i smågrupper för att lösa en uppgift.

I presentationen lyfter vi fram några typiska drag från grupparbetena samt diskuterar vilka didaktiska slutsatser som kan dras utifrån detta, exempelvis hur lärare kan ge elever verktyg för att delta i grupparbeten som gynnar både deras lärande av ämnesstoff och deras sociala utveckling.

Referenser

- Hållsten, Stina & Malmbjör, Anna (red.) (2018). Flerspråkiga elever smågruppsarbetar. (*Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola* 8.)
- Johnson, David W. & Johnson, Roger T. (1999). Making cooperative learning work. I: *Theory into practice* 38 (2), s. 67-73. Ohio State University.
- Le, H., Janssen, J., & Wubbels, T. (2018) Collaborative learning practices: teacher and student perceived obstacles to effective student collaboration. I: *Cambridge Journal of Education* 48 (1), s. 103-122.

Svenskhetens schibbolet – att göras till svenska som andraspråkselev

Frida Siekkinen

Göteborgs universitet

Denna presentation tar avstamp i en skoletnografiskt studie om skolans två svenskämnen – svenska och svenska som andraspråk. Att skolan organiseras i två svenskämnen innebär i skolpraktiken att vissa elever särskiljs genom att få undervisning i ämnet svenska som andraspråk och därmed kategoriseras som svenska som andraspråkselever (Skolverket, 2011)). Denna elevkategori(sering) står i centrum i studien med fokus på hur ”svenska som andraspråkselev” *görs* i såväl styrdokument som i skolvardagen - genom skolans organisering av svenskämnena, lärarnas tal och elevernas förhandlingar. Vidare diskuteras hur gränsdragningar och förhandlingar relaterade till svenskhet och invandrarskap resulterar i att olika markörer utöver rent språkliga fungerar som svenskhetens schibbolet (Azar, 2006), som i sin tur avgör vilka elever som ska läsa svenska och vilka som ska läsa svenska som andraspråk. Studien har en diskursanalytisk ansats och utgår från ett poststrukturalistiskt perspektiv där elevkategoriseringar ses som något performativt, likt en *interpellation* som också skapar och (re)producerar elever så som de kategoriseras (Althusser, 1976; Butler, 1993, 1997). Interpellationen lämnar samtidigt utrymme för subjekten att svara på anropet på olika sätt. Utifrån den empiri som presenteras kan detta i skolvardagen förstås genom att skolans styrdokument och lärares och elevers praktiker interPELLERAR elever som svenska som andraspråkselever, en kategori vars betydelse och innehåll eleverna på olika sätt förhandlar kring och positionerar sig i relation till.

Referenser

- Althusser, Louis (1976). *Filosofi från proletär klasståndpunkt* (1. uppl.). Lund: Cavefors.
- Azar, Michael (2006). *Den koloniala bumerangen: Från schibbolet till körkort i svenskhet*. Eslöv: Östlings bokförlag Symposion.
- Butler, Judith (1993). *Bodies that matter: on the discursive limits of "sex"*. New York: Routledge.
- Butler, Judith (1997). *Excitable speech. A politics of the performative*. New York och London: Routledge.

Snabbspår till vad och för vem? En diskursanalys av texter om utbildningar för nyanlända akademiker

Astrid Skoglund

Linnéuniversitetet

Sedan 2016 har flera universitet och högskolor bedrivit korta utbildningar för nyanlända akademiker, så kallade *snabbspår*, på uppdrag av Arbetsförmedlingen. Regeringens mål med snabbspåren är att nyanlända snabbt och kostnadseffektivt ska bli anställningsbara i olika bristyrken (Arbetsförmedlingen 2019).

Föredraget presenterar en kritisk diskursanalys (se t.ex. Fairclough 2010) av sex lärosätens texter om snabbspårskurser. Syftet med studien är att belysa hur lärosätena framställer snabbspåren och de studentgrupper kurserna riktas till. Materialet består av offentligt tillgängliga texter från lärosätenas webbplatser och handlar om snabbspår för lärare, samhällsvetare och jurister. Studien ingår i den tvärvetenskapliga forskningsmiljön Plattform Migration vid Linnéuniversitetet. Plattformen vill bidra till mer kunskap och ett ökat kunskapsutbyte om migrations- och integrationsfrågor, exempelvis genom att belysa frågor om ”hur politiskt beslutade åtgärder kan utmana grundläggande föreställningar om identitet och tillhörighet” (Strömberg 2019).

Tidigare forskning om hur svenska utbildningsinsatser för nyanlända vuxna har förhandlats och omförhandlats i offentligheten visar att en arbetsorienterad diskurs har blivit alltmer framträdande under det senaste decenniet jämfört med under 1970- och 80-talen. Medan fokus tidigare låg på vad staten kan göra för de nyanlända understryker den arbetsorienterade diskursen vad de nyanlända förväntas göra för att snabbt komma ut på arbetsmarknaden (Rosén & Bagga-Gupta 2011). Ett preliminärt resultat är att den arbetsorienterade diskursen är tydligt framträdande i lärosätenas presentation av snabbspårskurser. Studenter på dessa kurser framställs både i skrift och bild på ett sätt som avviker från hur lärosätena framställer andra studentgrupper, exempelvis i jämförelse med texter riktade till programstudenter på lärarutbildningen.

Referenser

- Arbetsförmedlingen (2019). Arbetsförmedlingens nulägesbeskrivning av arbetet med snabbspår. E-resurs: <https://mb.cision.com/Public/1326/2741772/a9e52a874025498c.pdf>
- Fairclough, Norman (2010). *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. London: Routledge.
- Rosén, Jenny Karin & Bagga-Gupta, Sangeeta (2011). Shifting identity positions in the development of language education for immigrants: an analysis of discourses associated with ”Swedish for immigrants”. I: *Language, Culture and Curriculum* (vol. 26/2013), s. 68–88.
- Strömblad, Per (2019). Plattform migration. E-resurs: <https://lnu.se/forskning/sok-forskning/plattform-for-migrations--och-integrationsforskning/>

Out-of-school learning on young language learners' outcomes

Vi Thanh Son & Joost Van de Weijer

Lunds universitet

The out-of-school exposure to a foreign language has been found to enhance the development of lexical and grammatical knowledge of that language (e.g., Kuppens, 2010; Lindgren & Muñoz, 2013; Rohde, 2010; Sundqvist, 2009, 2011). In this study (Son, 2018), we investigated whether out-of-school exposure to English as a foreign language has an impact on the learning outcomes in a group of 44 Vietnamese children (grade 5, 11-12 years old)(with a comparison group of 33 Swedish children).A demographic questionnaire (inspired by Dörnyei, 2003) and a test of the children's procedural and declarative knowledge of English third person singular -s were distributed to the children. The results show that the out-of-school exposure was significantly correlated with the Vietnamese learners' lexical repertoire, but not with their procedural and declarative knowledge. The implications on second language learning and teaching will be discussed.

Vårdnadshavares delaktighet och attityder till samverkan via transspråkande

Gudrun Svensson & Sofia Svensson

Linnéuniversitetet

Syftet med denna studie är att belysa vårdnadshavares uppfattningar om och attityder till delaktighet i sina barns skolgång när lärarna använder flerspråkighet som resurs, *transspråkande*, i undervisningen. Enligt Lgr11 förväntas vårdnadshavare vara aktiva i sina barns skolgång (Skolverket 2018:14), vilket för flerspråkiga vårdnadshavares del ofta visat sig vara problematiskt på grund av exempelvis språkbarriärer och olika förhållningssätt från lärares och vårdnadshavares sida (Bunar 2015; Månson & Osman 2017).

Flerspråkighetsforskare (García 2009; Cummins 2017; Svensson 2017) framhåller att användning av transspråkande i undervisningen överbryggat sådana problem. I en svensk fallstudie visas att vårdnadshavare upplevt arbetssättet positivt, men explicit uttalade åsikter om delaktighet framgår inte av studien (Svensson & Khalid 2017).

Forskningsfrågorna för denna studie är:

- Vilken betydelse har enligt vårdnadshavarnas uppfattningar en transspråkande pedagogik för att de ska bli delaktiga i sina barns skolgång?
- Vilka attityder kan utläsas i vårdnadshavarnas uppfattningar?

Materialet består av enskilda semistrukturerade intervjuer med vårdnadshavare till flerspråkiga elever i årskurs 4.

Studien har en fenomenografisk ansats (Marton 1978) med kvalitativ analys utifrån fenomenet *föräldrars delaktighet i sina barns skolgång*. Som ytterligare analysmetod tillämpas appraisal (Martin & White 2005; Folkeryd 2006) i avsikt att lyfta fram vårdnadshavarnas attityder i utsagor som speglar deras uppfattningar.

Preliminära resultat i den nu pågående studien visar att möjligheter och utmaningar kan urskiljas som övergripande kategorier med utfallsrum innehållande subkategorier som berör såväl språkliga förhållanden som förhållningssätt till kunskapsutveckling. Exempelvis kan den egna kunskapsnivån ses både som en möjlighet och en utmaning liksom också frågor om jämlikhet i ett framtidsperspektiv.

Referenser

- Bunar, Nihad (2015). Det osynliggjorda föräldraskapets nätverk, länkar och broar I: Bunar, Nihad (red.) *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering*. Första utgåvan. Stockholm: Natur & kultur. 214–265.
- Cummins, Jim (2017). *Flerspråkiga elever. Effektiv undervisning i en utmanande tid*. Stockholm; Natur & Kultur.
- Folkeryd, Jenny Wiksten (2006). *Writing with an attitude: appraisal and student texts in the school subject of Swedish*, Acta Universitatis Upsaliensis, Diss. Uppsala: Uppsala universitet.
- García, Ofelia (2009). *Bilingual education in the 21st century: a global perspective*. Malden, MA: Blackwell Pub.

- Månsson, Niclas & Osman, Ali (2017). I gapet mellan hem och skola: om några somaliska föräldrars möte med den svenska skolan. I: Lahdenperä, Pirjo & Sundgren, Eva (red.) (2017). *Nyanlända, interkulturalitet och flerspråkighet i klassrummet*. Första utgåvan. Stockholm: Liber. 71–93.
- Marton, Ference. 1978. Describing conceptions of the world around us. Reports from the Institute of Education, University of Goteborg. no 66, 1978.
- Martin, J. R. & White, Peter R. R. (2005). *The language of evaluation: appraisal in English*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Skolverket (2018) *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011: reviderad 2018*. <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3975> Hämtad den 2019.10.31.
- Svensson, Gudrun (2017). *Transspråkande i praktik och teori*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Svensson, Gudrun & Khalid, Intisar (2017). Transspråkande för utveckling av flerspråkighet. I: Lahdenperä, Pirjo & Sundgren, Eva (red.) *Nyanlända, interkulturalitet och flerspråkighet i klassrummet*. Första utgåvan. Stockholm: Liber. 84–115.

Afasi och narrativt aktörskap

Helena Taubner

Högskolan i Halmstad

Språklig mångfald inkluderar frågor om språkliga funktionshinder, som exempelvis afasi dvs att till följd av en hjärnskada hastigt förlora språkliga förmågor. Utöver rent språkliga svårigheter medför afasi ofta en identitetskris eftersom personens självberättelse måste omformuleras. Dessutom behöver denna omformulering ske med ett begränsat narrativt aktörskap (Baldwin, 2005). Vem är jag om jag inte kan uttrycka berättelsen om mig själv?

I denna studie ingick 21 personer med afasi. Nio av dem intervjuades individuellt och observerades sedan i sociala medier. De återstående tolv deltagarna studerades etnografiskt som grupp, på den folkhögskola där de gick en afasilinje. Syftet var att analysera deltagarnas narrativa aktörskap i termer av stigmakontroll (Goffman, 1963), identitetsdilemman (Bamberg, 2011) och litteracitetspraktiker (Barton & Lee, 2013).

Deltagarnas självberättelser innehöll tydliga tecken på att deras identitetskonstruktion präglades av dilemman – som att de både var samma personer som innan hjärnskadan och samtidigt var helt förändrade. Deltagarna upplevde en ökad kontroll över dessa dilemman när de var delaktiga i multimodala litteracitetspraktiker, jämfört med andra praktiker. Dessa praktiker underlättade också deltagarnas stigmakontroll eftersom de där kunde välja att visa sin afasi eller att låta bli. Utöver de digitala verktygen utgjorde gruppen som sådan en viktig resurs för deltagarna på folkhögskolan, eftersom de till stor del samskapade litteracitet genom att kompensera för varandras svagheter.

Sammantaget visar studien att digitalt medierade multimodala litteracitetspraktiker gav deltagarna möjlighet att själva välja form för sin kommunikation, och därmed också återfå kontrollen över innehållet i sina självberättelser – dvs att återfå en del av sitt narrativa aktörskap.

Referenser

- Baldwin, C. (2005). Narrative, ethics and people with severe mental illness. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 39(11-12), s. 1022-1029. DOI: 10.1080/j.1440-1614.2005.01721.x
- Bamberg, M. (2011). Who am I? Narration and its contribution to self and identity. *Theory & Psychology*, 21(1), s. 3-24. DOI: 10.1177/0959354309355852
- Barton, D. & Lee, C. (2013). *Language Online: Investigating Digital Texts and Practices*. Routledge.
- Goffman, E. (1963). *Stigma - notes on the management of spoiled identity*. London: Penguin Books Ltd.

On narrative, identity and language learning

Asha Tickoo

Göteborgs universitet

This paper documents an English-learning influenced transformation of self, as a shared experience amongst a community of its Chinese users. The study examines 84 English narratives on the English language learning (ELL) experience of undergraduate L1 speakers of Mandarin at three proficiency levels: Years II, III, and IV. Identity, expressed in learners' positioning (Bamberg 1997; Davies and Harre' 1990; De Fina, Schiffrin and Bamberg 2006; De Fina and Georgakopoulou 2011; Harré and Van Langenhove 1999; Holloway 1984) on ELL, is assessed in its explicit, propositionally represented form, and its linguistically marked implicit forms. Implicit positioning is examined macro-discoursally in the choice of the narrative configuration adopted for capture of the ELL experience, and micro-discoursally in the 1) registered sense of agency over the learning, 2) assumed responsibility for statements about it, and 3) character of definition given to it. The cross-proficiency-level assessment shows that overt and implicit positioning are in consonance in capturing a gradual adoption of an English-mediated access to the world, with resulting altered affiliations, affinities, and sense of being. The study traces the emergence of a Chinese community uniquely defined, in its own perception, by the use of the English language.

Språklig mångfald hos norrbottniska lärarstudenter

Outi Toropainen

Luleå tekniska universitet

I den här presentationen diskuteras norrbottniska lärarstuderandenas språkliga mångfald och identitet. Med identitet avses en dynamisk social process (t.ex. Brubaker & Cooper 2000; Riley 2007) av vilken språklig identitet är en del. Vidare anser flera forskare att en individs språkliga identitet består av de språk som hen använder (t.ex. Block 2014; Blackledge & Creese 2016). Leung, Harris & Rampton (1997) preciserar 'användning' av språk som lingvistisk kompetens i varierande informella och formella kontakter (*affiliation*) och inom familjen och släkten. I presentationen fokuseras på studenters språkliga mångfald och intresseras speciellt för den språkliga bakgrundens roll för identiteten.

Studenters språkliga mångfald studeras utgående från deras representationer av sig själva (kognitiv identitet) vid en specifik tidpunkt (t.ex. Ropo 2013). Dessa representationer motsvaras av visuella narrativer, språkporträtt, och till dem tillhörande skrivna förklaringar (se mera, t.ex. Busch 2018). Sammanlagt existerar 50 språkporträtt med förklaringar som grundlärarstudenter har sammanställt som en examinerande uppgift under en kurs i svenskämnet. För presentationens ändamål analyseras en del av detta material i detalj.

Det är motiverat att studera identitet, närmare bestämt språklig identitet speciellt hos blivande lärare eftersom en individs handling och kommunikation bestäms mest av det hur hen uppfattar sig själv (t.ex. Ropo 2013). Identitet kan med andra ord också förstås som individens kapital, egendom (t.ex. Côté & Levine 2002). Genom att reflektera över och illustrera sina språk i vid bemärkelse, ökar också individens medvetenhet om sitt eget språkliga kapital, sin egen språkliga identitet och repertoar, vilket torde även öka förståelsen av flerspråkighet som resurs i den svenska skolan.

Referenser

- Block, D. 2014. *Second language identities*. London, UK: Bloomsbury.
- Blackledge, A. – Creese, A. 2016. A linguistic ethnography of identity. Adopting a heteroglossic frame. I Preece, S. (Ed.) *The Routledge Handbook of Language and Identity*. Basingstoke: Routledge. s. 272–288.
- Brubaker, R. – Cooper, F. 2000. Beyond "identity". *Theory and Society* 29. s. 1–47. https://deepblue.lib.umich.edu/bitstream/handle/2027.42/43651/11186_2004_Article_243859.pdf?sequence=1 [läst 28.10.2019]
- Busch, B. 2018. The language portrait in multilingualism research: Theoretical and methodological considerations. Working Papers in Urban Language Literacies, Paper 236. https://heteroglossia.net/fileadmin/user_upload/publication/busch18_The_language_portrait_copy.pdf [läst 25.10.2019]
- Côté, J. E. – Levine, C. G. 2002. *Identity Formation, Agency and Culture: Social Psychological Synthesis*. Mahwah: Lawrence Erlbaum Associates.
- Leung, C. - Harris, R., - Rampton, B. 1997. The idealised native speaker, reified ethnicities, and classroom realities. *TESOL Quarterly*, 31(3). s. 543–560.
- Riley, P. 2007. *Language, culture and identity: an ethnolinguistic approach*. London: Continuum.
- Ropo, E. 2013. Identiteetti tutkimuskohteena. I Ropo, E. – Sormunen, E. – Heinström, J. (red.). *Identiteetistä informatiolukutaitoon: Tavoitteena itsenäinen ja yhteisöllinen oppija*. s. 19–25.

När ett språkligt fokus (ska) integreras i ämnesundervisningen

Jenny Uddling

Högskolan i Borås

Det ökade antal elever som i svensk skola undervisas på sitt andraspråk i kombination med de språkkrav som ställs i Lgr 11, förutsätter att ämneslärare integrerar ett språkligt fokus i ämnesundervisningen. Många ämneslärare är emellertid osäkra på hur denna integrering ska gå till (t.ex. Kouns, 2010, 2014; Rubin, 2019; Walldén, 2019), vilket bl.a. beror på att de inte utbildats i detta.

I min etnografiskt inriktade studie redogörs för hur tre no-lärare i sina respektive språkligt heterogena klassrum fokuserar språket i sin ämnesundervisning. Datan har samlats in från ett fysikklassrum i åk 5 under en period på 9 veckor, ett fysikklassrum i åk 8 under en period på 7 veckor samt ett biologiklassrum i åk 8 under en period på 5 veckor och består bl.a. av video och audioinspelningar. Studiens övergripande teoretiska ramar är sociokulturell teori, teorier om andraspråksutveckling samt systemisk-funktionell lingvistik (SFL).

Resultatet visar att no-lärarna ibland fokuserar språket isolerat, dvs. åtskilt från ämnesinnehållet, och ibland integrerat i ämnesinnehållet, vilket erbjuder eleverna olika lärandemöjligheter. I presentationen ges flera exempel på ett isolerat språkfokus och ett integrerat språkfokus.

Stavning hos lågstadieelever med olika läsprofiler

Christian Waldmann & Maria Levlin

Linnéuniversitetet & Umeå universitet

Stavning är en utmaning för många elever med lässvårigheter, särskilt för elever med avkodningssvårigheter (t.ex. Dockrell, 2009). Graden av utmaning verkar dock variera beroende på ortografins transparens (Nikolopoulos, Goulandris & Snowling, 2003). Djupa ortografier (regelbunden fonem-grafem-koppling) medför fler och andra typer av stavfel än ytliga ortografier (regelbunden fonem-grafem-koppling).

Stavningsforskning har framförallt utförts på engelska (djup ortografi), medan studier av ytliga ortografier, däribland svenska, är mer sällsynta. Vidare har studier främst fokuserat på korrektheten i stavning på ordnivå och mer sällan analyserat olika typer av stavfel på fonemnivå i syfte att undersöka relationen mellan elevers stavningsförmåga och läsförmåga. Syftet med föreliggande studie är att undersöka hur svenska elevers läsförmåga i årskurs 2 relaterar till deras stavningsförmåga i årskurs 3. Följande frågor besvaras: Vilka typer av stavfel gör elever med olika läsprofiler? Vilken är relationen mellan elevers avkodningsförmåga och läsförståelse i årskurs 2 och typ av stavfel i årskurs 3?

Läsprofilerna hos 64 elever i årskurs 2 undersöktes med hjälp av normerade tester för avkodning och läsförståelse. Eleverna grupperades i olika läsprofiler baserade på Simple View of Reading: typisk läsförmåga, avkodningssvårigheter, läsförståelsesvårigheter samt avkodnings- och läsförståelsesvårigheter (Gough & Tunmer, 1986). I årskurs 3 skrev eleverna en narrativ text i det nationella ämnesprovet i svenska. Stavningen i elevtexterna undersöktes med hjälp av Spelling Sensitivity Score (Masterson & Apel, 2010) som bl.a. identifierar fonologiskt och ortografiskt felstavade ord och fonem samt utelämnade grafem. Pearsons produktmomentkorrelation användes för att analysera relationen mellan läsförmåga och stavningsförmåga. Resultaten presenteras och diskuteras utifrån metodologiska, teoretiska och didaktiska aspekter.

Referenser

- Dockrell, J.E. (2009). Causes of delay and difficulty in the production of written text. I D.M.R. Beard, M.M. Nystrand & J.J. Riley (Red.), *The Sage Handbook of writing development* (ss. 489– 505). London: Sage.
- Gough, P.B., & Tunmer, W.E. (1986). Decoding, reading, and reading disability. *Remedial and Special Education*, 7(1), 6–10. doi:10.1177/074193258600700104
- Masterson, J.J., & Apel, K. (2010). The spelling sensitivity score: Noting developmental changes in spelling knowledge. *Assessment for Effective Intervention*, 36(1), 35–45. doi:10.1177/1534508410380039
- Nikolopoulos, D., Goulandris, N., & Snowling, M.J. (2003). Developmental dyslexia in Greek. I N. Goulandris (Red.), *Dyslexia in Different Languages: Cross-linguistic Comparisons* (ss. 53–67). London/Philadelphia: Whurr.

Fostering intralingual diversity. About the benefits of being fluent in the language of numbers

Marlies Whitehouse

Zurich University of Applied Sciences

The mere question as to what cash flow, bonds, or shares are, often causes embarrassment in people. Not understanding the “language of numbers” (Whitehouse, 2018) is one of the reasons why individuals cannot or do not set up investment plans for their current and future wealth. Unfortunately, an insufficiently financed pension, for example, can lead to dependency on social welfare and the financial resources of society-at-large.

As a review of the state-of-the-art research reveals, there are no contextual studies, informed by both theoretical and practical knowledge, that provide in-depth analyses of language mediation between the financial community and society-at-large as the addressee of financial text products. This is the gap that my research on communication in the financial sector aims to close.

In my presentation, I first define two key concepts of the language of numbers: financial literacy, and context awareness (part 1). Based on a large text corpus, contextualized with ethnographic data collected since 1990, surveys, and interviews (part 2), I then use pragmatic text analysis (part 3) to explain how this lack of language mediation affects individuals and what the social costs can be (part 4).

I conclude by showing measures that can improve the communicative potential of financial text products. The measures help empower society-at-large when it comes to participating in financial communication in the interest of social welfare. Such participation both requires and promotes the ability of society as a whole to speak, besides everyday language, the language of numbers (part 5).

Konstruktioner av kunskap och kompetens i transkulturell vård

Karolina Wirdenäs & Kathrin Kaufhold

Stockholms universitet

Ett övergripande mål för hälso- och sjukvården är att göra tillgången till vård mer jämlik för alla, inte minst för migranter. Presentationen utgår från ett verksamhetsutvecklande projekt hos Transkulturellt centrum i Region Stockholm (TC), som arbetar för att förbättra migranthälsa genom utbildningsinsatser för vårdpersonal och migranter. Utbildningarna syftar bl.a. till att ge vårdgivare stöd i att fatta så generösa beslut i vården som regelverket tillåter när det gäller migranter. En grundläggande förutsättning för utbildningarna är enligt TC att medarbetarna framstår som trovärdiga. I denna studie fokuserar vi därför hur medarbetarna positionerar sig som kunniga och kompetenta och vilka möjligheter och risker positioneringen innebär för medarbetarnas trovärdighet.

Studien kombinerar utgångspunkter från interaktionell sociolingvistik och analys av positionering (Davies & Harré 1999) respektive retorik och analys av trovärdighet (ethos) (Olsson Jers 2010).

Vi har för projektet spelat in och dokumenterat utbildningstillfällen. Även intervjuer och gemensamt analysarbete har genomförts, för att på så sätt få en större förståelse för TC:s egen syn på sin verksamhet, samtidigt som vi erbjuder verksamhetsutvecklande verktyg.

Resultatet visar att medarbetarna positionerar sig på olika sätt beroende på vilka områden kunskapen och kompetensen rör; medarbetarnas vårdkompetens och vårdprofessioner omtalas explicit, medan kunnighet om migration och mänskliga rättigheter positioneras genom innehåll. Vidare pekar resultatet på att interaktionen under utbildningarna bidrar till att både förstärka och riskera trovärdighet, t.ex. i bruket av värderingar och berättelser. Genom vår studie bidrar vi till att medarbetarnas medvetenhet om relationen mellan positionering och trovärdighet ökar, och resultaten kan även användas av andra utbildare.

Referenser

- Davies, B., and Harré, R. 1999. Positioning: The discursive production of selves. In Harré, R. and van Langehove, L. eds. *Positioning Theory*. Oxford: Blackwell.
- Olsson Jers, C. 2010. *Klassrummet som muntlig arena: att bygga och etablera ethos*. Diss. Lund: Lunds universitet.

The writing of final degree projects: a challenge for bilingual users of Swedish and Spanish

Rakel Österberg, Alejandra Donoso & Enrique Sologuren

Stockholms universitet, Linnéuniversitetet & Universidad de Chile

This paper analyzes the functional adequacy of bilinguals' academic writing in terms of traditional measures (syntactic complexity and text binding) and a holistic measure: rhetorical organization. The focus is on academic writing in Spanish as a foreign language (FL) at university level, a subject in which three distinct groups of speakers are enrolled: Spanish L1 speakers, Spanish heritage language (HL) speakers and L2 Spanish learners (Swedish L1). HL speakers have been exposed since early childhood to a minority language in the social context of a majority language (Montrul 2012).

Whereas the cross-linguistic influence of formal features is a well known area of analysis in multilingual writing, the transfer of rhetorical patterns is still a less explored one. Previous research has for instance shown that HL speakers seldom develop advanced-level written proficiency in their HL; instead, they tend to use colloquial language (Valdés 2014).

The academic genre we focus on is final degree projects written in Spanish, an overall challenging genre. Our research questions are whether multilingual speakers adopt Spanish writing conventions when writing in Spanish or if they rely on the writing conventions of Swedish. HL speakers' writing was expected to be closer to the rhetorical style and information structure of Spanish; L2 speakers were expected to exhibit non-nativelike features of lexicon and grammar. The participants are: L1 speakers, n=20, HL speakers, n=20 and L2 speakers, n=20. Preliminary results show inter-group differences regarding all the measures. The role of educational background will be discussed.

PANELER/PANEL SESSIONS

Panel 1: Universities as sites of tensions between monolingualism and multilingualism

Organisatörer/Organisers: Maria Kuteeva, Kathrin Kaufhold & Niina Hynninen

Northern European universities are sites where the national language(s) and English as an academic lingua franca are used alongside a plethora of other linguistic resources, including different languages, varieties, codes and registers. Our panel draws attention to various, often conflicting, language perceptions and practices alongside the prominence of English in international study programmes and research publication. Language practices are understood here as behaviour or activity in relation to specific language regimes. The panel explores how language perceptions and practices at universities may be related to and how they maintain specific language hierarchies that have consequences for language users.

The panel discusses language perceptions and ideologies linking to societal issues, institutional policies, everyday language practices of different actors at university and implications for individuals' repertoires.

1. **Marie Källkvist & Frances Hult:** Multilingualism as problem or resource? Negotiating space for languages other than Swedish and English in university language planning
2. **Maria Kuteeva:** If not English, then what? Unpacking language hierarchies at university
3. **Josep Soler:** University branding and the internationalisation of higher education in the Baltic states: The role of language
4. **Deborah Darling:** Language use at university: The international student perspective
5. **Kathrin Kaufhold:** Language ideologies and practices of multilingual students at a Swedish university
6. **Niina Hynninen & Maria Kuteeva:** Researchers' language practices concerning knowledge production and dissemination: Discourses of mono- and multilingualism

Multilingualism as problem or resource? Negotiating space for languages other than Swedish and English in university language planning

Marie Källkvist & Francis M. Hult

Lunds universitet & University of Maryland

In the Nordic countries, university language policy and planning (LPP) centers on balancing the use of the national language(s) vis-à-vis English (Gegersen, 2014), conceptualized as parallel-language use (Josephson, 2005; Bolton & Kuteeva, 2012). The strong presence of English leads to tension between language dominance and language diversity (Liyanage, 2018), and LPP research has paid less attention to diversity/multilingualism than to parallel-language use in the Nordic context. In the present study, we address this research gap by focusing on how space was negotiated in real time for languages other than Swedish and English during language-policy negotiations by a committee while they were drafting a language-policy document at a Swedish university. Using an ethnographic discourse analytic approach (Barakos & Unger, 2016; Hult, 2015) and applying Ruiz's (1984) orientations to language framework, we analyse transcribed audio-recorded language-policy committee meetings, textual data used in the meetings and ethnographic notes taken during meetings. Analysis reveals what languages were brought in to the negotiations to play a role in the University's language practices, and by whose agency they were brought in. The analysis further reveals that different languages were variously positioned as problem or resource, and that the problem and resource orientations were co-present in the policy negotiations.

References

- Barakos, E., & Unger, J. W. (2016). *Discursive approaches to language policy*. London: Palgrave Macmillan.
- Blommaert, J. (2007). Sociolinguistic scales. *Intercultural Pragmatics*, 4(1), 1-19.
- Bolton, K., & Kuteeva, M. (2012). English as an academic language at Swedish university: parallel language use and the 'threat' of English. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 33(5), 429-447.
- Gegersen, F. (Ed.). (2014). *Hvor parallel: Om parallellspråkighet på Nordens universitet*. Copenhagen: The Nordic Council of Ministers.
- Josephson, O. (2005). Parallellspråkighet. *Språkvård*, 1: 3.
- Hult, F. M. (2015). Making policy connections across scales using nexus analysis. In F. M. Hult & D. C. Johnson (Eds.). *Research Methods in Language Policy and Planning* (pp. 217-231). London: Wiley Blackwell.
- Liyanage, I. (2018). *Multilingual Education Yearbook 2018*. Berlin: Springer.
- Ruiz, R. (1984). Orientations in language planning. *NABE Journal*, 8, 15-34.

If not English, then what? Unpacking language hierarchies at university

Maria Kuteeva

Stockholms universitet

Internationalisation and migration have diversified the sociolinguistic landscape of many European universities. Sweden provides an illustrative example of this trend. However, most research to date has focused primarily on the interplay between English and Swedish (e.g. Bolton & Kuteeva 2012, Salö 2017). Although the dominance of English in education and research is often debated, languages other than Swedish have received much less attention in the literature. This presentation aims to address this gap by unpacking language hierarchies and by analysing how they are manifested in discourses surrounding language uses. It unveils the tensions between academic monolingualism and multilingualism as perceived by policymakers, students and academic staff.

The data consist of open-ended comments to a university-wide survey of students and staff (with more than 90 first languages among them), the language policy adopted by the same university, and the latest report by the Nordic Council of Ministers (Gregersen et al. 2018). Three dominant discourses have been identified: “epistemic monolingualism”, “(wishful) academic multilingualism”, and “deficient multilingualism”. Swedish is construed as the main university language and occupies first position if any replacement of English is needed. Major European academic languages, particularly German and French, hold a high status in the language hierarchy but their reported use is limited to few specific domains and is more “wishful” than real. These languages are perceived more as complementary to Swedish and English than replacements for them. Other academic and major world languages are practically invisible in the analysed policy documents and survey comments.

References

- Bolton, K., & Kuteeva, M. (2012). English as an academic language at Swedish university: parallel language use and the ‘threat’ of English. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 33(5), 429-447.
- Gregersen, F., Josephson, O., Kristoffersen, G., Östman, J.-O., Londen, M., and Holmen, A. et al. (2018). *More parallel, please! Best practice of parallel language use at Nordic Universities: 11 recommendations*. Copenhagen: Nordic Council of Ministers.
- Salö, L. (2017). *The sociolinguistics of academic publishing: Language and the practices of Homo Academicus*. Cham: Palgrave Macmillan.

University branding and the internationalisation of higher education in the Baltic states: The role of language

Josep Soler

Stockholms universitet

This presentation explores the multimodal resources employed by three higher education agencies in the Baltic states in their effort to promote their universities internationally as attractive study places. In the context of the marketisation of higher education, previous studies have explored the branding of universities from the point of view of management and marketing studies, but little attention has been paid to the role of language and, more broadly, to discourse in connection to university branding. The main goal of this talk is to investigate the tension between the national/local and the global scales in the promotion of Baltic higher education. The paper draws on a selection of promotional videos and texts from the state-supported higher education agencies. The analysis proceeds in three levels: (a) a descriptive presentation of the material; (b) an interpretative account of the communicative resources at play; and (c) a critical reading attempting to find a connection between the choice of these communicative resources and the political and social contexts in which universities in the Baltic states operate. In a context historically prone to sociolinguistic anxieties, in the discussion I reflect on the conflictive relationship between national identity concerns and global market demands, factors that can be particularly hard to balance out by higher education systems in the Baltic states.

Language use at university: The international student perspective

Deborah Darling

Helsingfors universitet

Internationalisation is key aim for many universities for reasons of economic gain, international research collaboration and the institutional prestige that is concomitant with being an international university. To meet the aims of internationalisation and to recruit international students, many universities in the Nordic context have adopted the English language as a medium of instruction. Furthermore, to delineate the roles of EMI, the national language(s) and other languages, university language policies are often published. These policies are typically problematised from the perspective of the staff and students from the host country who discuss the consequences of EMI on the national language(s). However, language policies also affect international students in that they, through exclusion, challenge the value and status of their own languages. To fill this gap in the literature and explore this issue, three task-based focus group interviews with international students, that consider the use of language through the lens of the University of Helsinki language policy, were conducted.

After having given the background to and the research methodology for this study, the findings pertaining to the attitudes and experiences of international students in relation to language use at the university will be given. The findings suggest that while the university values and is supportive of languages in a general sense, these values almost never emerge in the process of discipline-specific learning within the faculties that seem to favour large and economically-important languages over others. At the end of the presentation, some suggestions for more linguistically-inclusive university environments will be made.

Language ideologies and practices of multilingual students at a Swedish university

Kathrin Kaufhold

Stockholms universitet

The paper explores multilingual students' perceptions of language use in Swedish higher education. While relations between the main academic languages (Swedish and English) have been debated, the role of other languages used at universities has been neglected. The paper fills this gap and discusses how three transnational students with experiences of educational systems outside of Sweden negotiate their linguistic repertoires in the linguistic market of Swedish higher education. The data derives from in-depth interviews with three highly diverse students that included spatial mapping of language use, talk around writing practices based on self-selected student texts, and hypothetical scenarios. The interviews elicited multiple perspectives on experiences and language ideologies. The results demonstrate the students' negotiation of monolingual ideologies supported by the institutional requirements as well as translingual practices for meaning making for different purposes and front- or backstage settings. The study also highlights the role of previous academic knowledge for the transition into tertiary education irrespective of language codes used. Harnessing the use of some of the translingual learning strategies identified might support a more inclusive course design.

Researchers' language practices concerning knowledge production and dissemination: Discourses of mono- and multilingualism

Niina Hynninen & Maria Kuteeva

Helsingfors universitet & Stockholms universitet

Much attention has been paid to the increasing use of, and demand for English in academic publishing across disciplines, but it also seems that scholars' research practices may be more multilingual than the statistics on languages used for publication indicate. This presentation builds on the premise that academia is an inherently multilingual setting, where various linguistic resources may be used in the research process despite predominantly monolingual publication outcomes. Drawing on research interviews with 43 researchers from four disciplines and two Nordic countries, it examines the ways in which the researchers talk about their language practices, particularly those related to knowledge production and dissemination. Three discourses were found to be constructed in the interview talk: (a) disciplinary monolingualism, (b) dual monolingualism, and (c) functional multilingualism. The relevance of a specific discourse for a researcher was found to depend on their field of research as well as the position from which the study participant was talking (e.g. research writer or reader of source literature.). For research writing, most study participants opted for a mono- or bilingual publication strategy, but when doing research, the main determiner in terms of how many and which languages the researchers reported to use was the object of research. The pragmatism associated with the researchers' language practices may thus be related to both mono- and multilingualism.

Panel 2: Modersmål, minoriteter och mångfald i skolan

Organisatörer/Organisers: Boglárka Straszer, Jenny Rosén & Åsa Wedin

I det här kollokviet belyses skolämnet modersmål samt stöd för modersmål, utifrån olika perspektiv. Modersmål är det ämne och det pedagogiska sammanhang i skolan som syftar till att stödja elevers lärande och där de ges möjlighet att använda och utveckla ett annat förstaspråk än svenska. Modersmål finns idag som skolämne i grundskola, gymnasieskola, kommunal vuxenutbildning och motsvarande skolformer. När det gäller förskola och förskoleklass kan i stället modersmålsstöd anordnas och i fritidshem uppmanas personalen att uppmuntra och bidra till utveckling av elevers språkliga repertoarer. Sverige har en lång tradition av att erbjuda modersmålsundervisning inom ramen för ordinarie skolorganisation där hemspråksreformen 1977 utgör en milstolpe. Trots en lång tradition finns endast begränsad forskning om modersmålsämnet, särskilt vad gäller didaktiska perspektiv.

Kollokviets presentationer lyfter olika perspektiv på modersmål, så som ett samhällsperspektiv då språkliga hierarkier i samhället samt nationella minoritetsspråksrättigheter diskuteras. Ett läroplansanalytiskt perspektiv diskuterar modersmålsstöd i förskolan, medan en annan presentation lyfter ett språkdidaktiskt perspektiv och diskuterar kritiskt språkmedveten pedagogik. Utöver dessa belyses modersmålsundervisning ur lärar-, skolledar- och elevperspektiv. Kollokviet avslutas med en gemensam diskussion.

1. **Boglárka Straszer:** Inledning
2. **Jenny Rosén & Boglárka Straszer:** Språklig mångfald i förskolan – från hemspråksträning till modersmålsstöd
3. **Jarmo Lainio & Sari Pesonen:** De nationella minoritetsspråken i modersmålsundervisningen
4. **Anna Mazur-Andersson:** Språkliga hierarkier i modersmålsundervisningen
5. **Natalia Ganuza & Christina Hedman:** Kritiskt språkmedveten undervisning
6. **Anne Reath Warren:** Modersmålselevers syn på språk och modersmålsämnet
7. **Sari Vuorenpää & Elisabeth Zetterholm:** Modersmåls lärare – så mycket mer än språklärare
8. **Åsa Wedin:** Avslutning

Språklig mångfald i förskolan – från hemspråksträning till modersmålsstöd

Jenny Rosén & Boglárka Straszer

Högskolan Dalarna

Sverige har en lång tradition av att ge olika typer av språkstöd till barn med olika språkliga erfarenheter i förskola och skola. Fokus för denna presentation är diskurser om språk och språklig mångfald i styrdokument för förskolan där frågor om kategorisering och språkliga identiteter särskilt uppmärksammas. Syftet med presentationen är att belysa hur modersmålsstöd, det vill säga stöd för andra språk än svenska, i förskolan utvecklats historiskt med utgångspunkt i läroplanerna för förskolan 1998–2018, samt att med utgångspunkt i det historiska perspektivet särskilt diskutera förändringarna i nuvarande läroplan. Presentationen utgår från en diskursanalytisk studie av förskolans läroplaner från 1998 till den reviderade läroplanen 2018. Diskurser om språklig mångfald i förskolan inbegriper också kategoriseringar av barn och deras språkanvändning och eftersom förskolan riktar sig till barn från 18 månader som kan sägas vara i starten av sin språkutveckling blir frågor om språklig socialisation, kategoriseringar och identiteter särskilt centrala. Vår analys visar att i läroplanen för förskolan innebär *språk* ofta implicit svenska och när språk specificeras i begrepp som *modersmål* kopplas det till barn med utländsk bakgrund eller barn med annat modersmål än svenska. Analysen av förändringar i läroplanerna för förskolan vad gäller språk, visar en förskjutning å ena sidan från ett fokus på modersmål till flerspråkighet som resurs för alla och å andra sidan från ett fokus på språklig mångfald i relation till migration till fokus på de nationella minoritetsspråken. Resultatet synliggör också intertextualitet från *Språklagen* (2009:600) och *Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk* (2009:724) i den reviderade läroplanen för förskolan.

De nationella minoritetsspråken i modersmålsundervisningen

Jarmo Lainio & Sari Pesonen

Stockholms universitet

Presentationen diskuterar det särskilda skydd som de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska ges i skollagstiftningen i jämförelse med bestämmelserna för andra språk som undervisas inom skolämnet modersmål. Behovet av revitalisering av de nationella minoritetsspråken har kommit att få en central plats i utvecklingen av minoritetspolitikens utformning fr.o.m. 2000-talet början. Detta behov har lett till förändringar i skollagen som trädde i kraft i juli 2015. Förändringarna gav även elever utan förkunskaper i de nationella minoritetsspråken rätt att få modersmålsundervisning. I och med ikraftträdandet av dessa ändringar i skollagen togs särskilda kursplaner i bruk för finska, jiddisch, meänkieli och romani chib inom ämnet modersmål i grundskolan och grundsärskolan. För undervisning i samiska inom ämnet modersmål i grundskolan fanns redan kursplaner i samiska i sameskolan. De särskilda kursplanerna med möjlighet för nybörjare i språket att delta i undervisningen skapar både nya möjligheter och besvärliga utmaningar för undervisningen.

Trots det stöd som de nationella minoritetsspråken fått genom minoritets- och utbildningspolitisk lagstiftning finns det flera hinder för den obrutna kedja av utbildningsinsatser som krävs från förskola till högre utbildning och lärarutbildningar för att språken ska överleva i Sverige. Presentationen belyser faktorer som fortsatt påverkar undervisningen i de nationella minoritetsspråken, bland dem implementeringen av den särskilda regleringen. Vid sidan av arbete med att förändra negativa attityder till nationella minoriteter och minoritetsspråk är information om rätten att få modersmålsundervisning och tillgången på lärare och lärarutbildning och -fortbildning viktiga delar i strävan att revitalisera språken.

Språkliga hierarkier i modersmålsundervisningen

Anna Mazur-Andersson

Lunds universitet

Granskningen av styrdokumentet visar på motsägelsefulla ideologier om flerspråkighet och mångfald som inramas av två motstridiga diskurser, nämligen den negativa diskursen kring modersmålsundervisningen (dess låga status är kopplad till att ämnet tilldelas begränsad tid och begränsade resurser, schemaläggs utanför skoltid samt att lärarna ofta är utbildade) och pluralismens dominerande ideologi. I läroplanens mål för språk (Lgr11) nämns inte modersmål eller kulturarv, vilket sänder en signal om att de är mindre viktiga. Följaktligen placeras modersmålet och arvskulturen i den lägre delen av den språkliga och kulturella hierarkin. Å andra sidan förknippas engelskan med en annan diskurs, nämligen dess lockelse som ett globalt språk eller lingua franca.

Situationen för engelska som modersmål kompliceras av det faktum att elever som deltar i undervisningen är en mycket varierande grupp – en del kommer från (eller har föräldrar från) länder som USA, Storbritannien, Kanada, Australien, Nya Zeeland, medan andra kommer från (eller har föräldrar från) länder där engelska är ett undervisningsspråk, till exempel Ghana, Nigeria, Sierra Leone eller Tanzania. De sistnämnda eleverna är ofta flerspråkiga och talar ett till språk utöver engelska, ett slags familjespråk eller arvsspråk ("heritage language" på engelska). Däremot väljer ofta flerspråkiga familjer med ursprung i länder i södra Afrika att ansöka om modersmålsundervisning i engelska i stället för undervisning i familjernas övriga språk. De språkval som familjerna gör i samband med att de ansöker om modersmålsundervisning återspeglar engelskans höga position på den svenska och globala språkmarknaden.

Kritiskt språkmedveten undervisning

Natalia Ganuza & Christina Hedman

Uppsala universitet & Stockholms universitet

I presentationen ges inledningsvis en övergripande belysning av den forskning som visar att ideologier om standardspråk verkar dominera modersmålsundervisningen både i Sverige och i andra nationella kontexter. Mot den bakgrunden exemplifierar och diskuterar vi hur man bättre skulle kunna tillvarata den språkliga variation som finns hos elever genom att integrera en så kallad *kritiskt språkmedveten pedagogik* (eng. Critical Language Awareness, CLA, se t.ex. Leeman 2018) i modersmålsundervisningen i svensk kontext. CLA syftar till att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att bredda sina språkliga repertoarer i modersmålet utan att det sker på bekostnad av de språkliga register som de behärskar och använder innan de börjar i skolan. Undervisningen ska också hjälpa eleverna att se och förstå språkets sociala, politiska och ideologiska dimensioner och underlätta för dem att bli så kallade ”kritiska aktörer” som själva kan göra aktiva språkliga val. Avslutningsvis exemplifierar och diskuterar vi vad som skulle krävas för att kunna implementera denna typ av *breddningsorienterad språkpedagogik* (eng. the additive expansion-oriented approach, Leeman, 2018) även i svensk modersmålsundervisning.

Referenser

Leeman, Jennifer (2018). Critical language awareness and Spanish as a heritage language: challenging the linguistic subordination of US Latinxs. I Kim Potowski (red.), *Handbook of Spanish as a minority/heritage language* (s. 345.358). New York: Routledge.

Modersmåselevers syn på språk och modersmålsämnet

Anne Reath Warren

Uppsala universitet

Detta kapitel syftar på att belysa modersmåselevers syn på sin språkanvändning och modersmålsämnet, något som sällan lyfts i forskning. Många elevgrupper i modersmålsämnet kännetecknas av språklig mångfald samtidigt som enspråkiga språkideologier märks i styrdokument, klassrum och skolans syn på flerspråkighet (Ganuza & Hedman, 2015; Reath Warren, 2017). För att belysa elevernas tankar om sin språkanvändning och modersmålsämnet analyseras sex fokusgruppsintervjuer med 20 grundskoleelever. Resultat tolkas i relation till Bakhtins (1981) teorier om språk som något som karaktäriseras av spänningar mellan centripetala krafter, som siktar inåt mot standardisering och centrifugala krafter som siktar utåt mot mångfald. De centrifugala krafter speglas i teorier om transspråkande, som argumenterar att användning av elevers och lärares alla språkliga och semiotiska resurser i skolan främjar lärandet (Paulsrud, Rosén, Straszer, & Wedin, 2018). Montruls (2016) teorier som framhäver att ökat inflöde på modersmålet, inte olika språk, främjar språkutveckling däremot, representerar språkets centripetala krafter. Elevernas kommentarer tyder på att de uppfattar sig själva som flerspråkiga samt att modersmålsämnet överlag uppskattas. De beskrivna strategiska språkliga praktikerna, enspråkiga och flerspråkiga, skiftar beroende på hur eleverna vill framstå, vem de pratar med och kontexten de befinner sig i. Det finns spänningar mellan elevernas beskrivningar av språkanvändning och modersmålsämnets styrdokument. Detta speglar språkets oundvikliga spänningar (Bakhtin, 1981). Det lyfter även frågor kring hur relationen mellan språkliga praktiker och styrdokument bör vara, för att ge flerspråkiga elever de bästa möjligheter för språk- och identitetsutveckling i skolan.

Referenser

- Bakhtin, M. (1981). *Dialogic Imagination: Four Essays*. Austin: University of Texas Press.
- Ganuza, N., & Hedman, C. (2015). Struggles for legitimacy in mother tongue instruction in Sweden. *Language and Education*, 29(2), 125–139. <https://doi.org/10.1080/09500782.2014.978871>
- Montrul, S. (2016). *The Acquisition of Heritage Languages*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Paulsrud, J. Rosén, B. Straszer, & Å. Wedin (Eds.) (2018). *Transspråkande i svenska utbildningssammanhang*. Lund: Studentlitteratur.
- Reath Warren, A. (2017). *Developing multilingual literacies in Sweden and Australia: Opportunities and challenges in mother tongue instruction and multilingual study guidance in Sweden and community language education in Australia*. (Doctoral thesis). Stockholm: Department of Language Education Stockholm University. Retrieved from <http://su.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1116085&dswid=8210>

Modersmåslärare – så mycket mer än språklärare

Sari Vuorenpää & Elisabeth Zetterholm

Stockholms universitet & Linköpings universitet

Ett videoinspelat samtal mellan fem modersmåslärare ligger till grund för vår analys. Modersmåslärarna som deltog i samtalet undervisar i arabiska, engelska, spanska, thailändska respektive turkiska. Syftet med studien är att fokusera på den resurs modersmåslärare utgör för elevernas utbildning men också deras sociala engagemang. Vi vill synliggöra modersmåslärarnas positiva inställning till sitt arbete och den vilja som finns att vara en länk mellan familjerna, skolan och samhället, men också den mångfald de själva representerar både språkligt och kulturellt. Professionen modersmåslärare innehåller därför många olika roller. Ofta nämns modersmåslärarnas situation i termer av utbildning, utanförskap (lärarkollegiet) och schemaläggning utanför ordinarie skoltid samt att undervisningen sker på olika skolor, vilket dock inte är det centrala i detta samtal. Istället ligger samtalets fokus på modersmåslärarnas breda kompetens och engagemang utöver deras uppgift som språklärare. De har alla en utbildning som lärare inom olika ämnen och flera har tidigare erfarenhet som klasslärare. Möjligheten att få undervisa i mindre elevgrupper var en stark drivkraft till detta val av läraruppslag.

I fokusgruppsdiskussionen möts personer för att dela erfarenheter där de är experterna inom området som samtalet berör, medan forskarna är nyfikna deltagare. På så sätt flyttas makten och företrädesrätten, enligt Dahlin-Ivanoff & Holmgren (2017) från forskare till samtalsdeltagare. Det centrala inom metoden är att *gruppinteraktionen* blir forskningsdata, inte enskilda yttranden (ibid). Samtalet är föremål för våra analyser utifrån ett interaktionsanalytiskt perspektiv (Linell 2011). Alla lärare deltar i egenskap av sin profession vilket betyder att det är ett institutionellt samtal, enligt Linells definition.

Referenser

- Dahlin-Ivanoff & Hultberg (2006). Understanding the multiple realities of everyday life: Basic assumptions in focus-group methodology. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy*, 9, s.3-9.
- Dahlin-Ivanoff & Holmgren (2017). *Fokusgrupper*. Studentlitteratur. Lund.
- Linell, P. (2011). *Samtalskulturer. Kommunikativa verksamhetstyper i samhället*. Studies in Language and Culture. Linköping University.

Panel 3: Språklig mångfald och samverkan

Organisatörer/Organisers: Susanna Karlsson och Tommaso Milani

Under den pågående pandemin har svenska myndigheters flerspråkiga kommunikation hamnat under lupp. I den här panelen lyfter vi exempel på hur myndigheternas beredskap att kommunicera flerspråkigt i krissituationer ser ut och har manifesterats under våren 2020. Vad avslöjar det vi kan observera idag om språkliga hierarkier i samhället? Vad kan vi lära oss av den rådande situationen?

Panelen utgörs av ett strukturerat samtal mellan organisatörerna och Orla Vigsø, professor i medie- och kommunikationsvetenskap (GU), Sofia Malmgård, författare till *Sveriges språkflora* (Morfem förlag 2019) och Tomas Hedström, språkvårdare för det svenska teckenspråket vid Institutet för språk och folkminnen.

Teckentolk medverkar i panelen.

